

UCHWAŁA NR XV.97.2015
RADY GMINY MIŁKI
z dnia 28 października 2015 r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie
Gminy Miłki w latach 2016 – 2023

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.163 z późn. zm.¹⁾) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Miłki w latach 2016 – 2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu w drodze obwieszczeń.

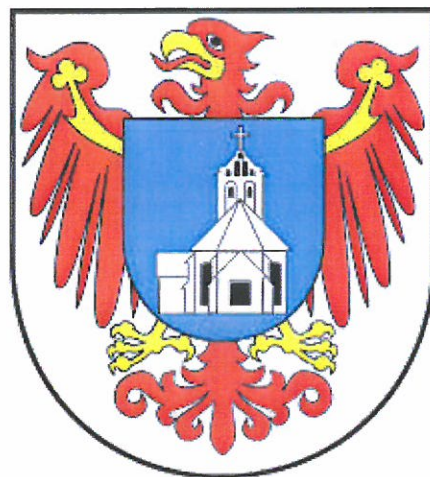

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Tomasz Gujda

¹Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 693, poz.1240, poz. 1058, poz. 1310

Załącznik
do Uchwały Rady Gminy Miłki
Nr *XV.97.2015* z dnia 28.10.2015 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIŁKI NA LATA 2016 - 2023

Spis treści

WSTĘP.....	6
ROZDZIAŁ I. PODSTAWY PRAWNE.....	8
1. Podstawa prawna opracowania.	8
1.1. Ustawa o pomocy społecznej.....	8
1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych.....	11
1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.....	14
1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.....	15
1.4.1. Prace interwencyjne.....	16
1.4.2. Roboty publiczne.....	17
1.4.3. Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych w miejscu pracy.....	18
1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.....	20
1.6. Ustawa o działalności pożytku publicznym i wolontariacie.....	21
1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.....	21
1.8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.....	22
1.8.1. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miłki.....	23
1.8.2. System profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.....	25
1.8.3. Standardy interwencji kryzysowej.....	27
1.9. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	34
1.10. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.....	35
1.11. Ustawa o Karcie Dużej Rodziny.....	35
2. Programy gminne, rządowe i unijne.....	37
2.1. Programy Gminne	37
2.1.1. Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2015 - 2017.....	37
2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	38
2.1.3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Dla Gminy Miłki na lata 2011- 2015.....	41
2.1.4. Gminny Program Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2012-2017 dla Gminy Miłki.....	45
2.1.5. Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020.....	47
2.2. Programy rządowe.....	49
2.2.1. Wieloletni Program wspierania finansowego gmin w zakresie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.....	49

2.2.2.	Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej "Asystent Rodziny ".....	52
2.2.3.	Wyprawka szkolna.....	52
2.2.4.	Pomoc materialna dla uczniów.....	53
2.3.	Projekty unijne.....	54
2.3.1.	Projekt Systemowy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich "Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym".....	54
ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIŁKI.....		56
1.	Charakterystyka gminy.....	56
1.1.	Położenie, powierzchnia.....	56
1.2.	Turystyka.....	57
1.3.	Ochrona zdrowia.....	58
1.4.	Mieszkalnictwo.....	60
1.5.	Oświata.....	61
1.5.1.	Szkoła Podstawowa w Rydzewie.....	62
1.5.2.	Szkoła Podstawowa w Staświnach.....	63
1.5.3.	Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach.....	64
1.6.	Ludność.....	65
2.	Kwestie społeczne.....	67
2.1.	Bezdomność.....	67
2.2.	Ubóstwo.....	68
2.3.	Bezrobocie.....	69
2.4.	Niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	72
2.5.	Starzenie się społeczeństwa.....	73
2.6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	73
2.7.	Przemoc w rodzinie.....	74
2.8.	Alkoholizm i narkomania.....	75
ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT.....		78
1.	Konsultacje społeczne.....	79
1.1.	Analiza ankiet.....	79
1.1.1.	Kwestia osób uzależnionych.....	84
1.1.2.	Kwestia dzieci, młodzieży i rodziny.....	84
1.1.3.	Kwestia osób bezrobotnych.....	85
1.1.4.	Kwestia ludzi starszych.....	86
1.1.5.	Kwestia osób bezdomnych.....	87

1.1.6. Kwestia osób niepełnosprawnych.....	87
1.2. Podsumowanie diagnozy.....	87
ROZDZIAŁ IV. MISJA I ZAŁOŻENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	88
Priorytet I: Zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz podniesienie standardu życia osób niepełnosprawnych.	90
Priorytet II: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz wspieranie aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin.....	94
Priorytet III: Zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnych uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią.	97
Priorytet IV: Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym.....	104
ROZDZIAŁ V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	108
ROZDZIAŁ VI. MONITORING.....	109
PODSUMOWANIE	110
SPIS TABEL	111
SPIS WYKRESÓW.....	112
SPIS RYSUNKÓW.....	112

WSTĘP

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – to pierwsze zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

By sprostać temu zadaniu należy profesjonalnie i systemowo zdiagnozować problemy społeczne w gminie. Jest to możliwe do wykonania w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z poprzednich lat, Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku, ośrodka zdrowia działającego na terenie gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacje z instytucji i organizacji współpracujących z ośrodkiem i urzędem gminy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2023 to działania w pomocy społecznej zaplanowane w oparciu o diagnozę, to szereg zadań oraz ich realizacja na podstawie przepisów prawa dostosowanych do obowiązującego w Unii Europejskiej. Działania w sferze pomocy społecznej od ponad dwudziestu lat to zmiana roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sposobów działania i realizacji świadczonej przezeń pomocy. Przejście z modelu opieki, którego zasadniczą rolą było udzielanie pomocy w postaci zasiłków pieniężnych do spojrzenia i modelu kompleksowej pomocy nastawionej nie tylko na poprawę w sferze materialnej.

Obecnie głównym wzorcem pomocowym w działaniu Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin przy ich zaangażowaniu i dużym udziale, poparte wspólnym działaniem nie tylko wyspecjalizowanej pracy socjalnej, ale również współpracy z pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia, policją i innymi służbami nastawionymi na pomoc rodzinie czy większym grupom.

Takie podejście do problemów rodziny stwarza szansę systemowego rozwiązania co spowoduje, że dysfunkcje które mają w niej miejsce nie zostaną potraktowane jako zjawiska dotyczące tylko pojedynczych osób. Praca w systemie i przy zaangażowaniu całej rodziny z zastosowaniem różnych form pomocy wychodzenia z kryzysu – daje duże szanse, że następne pokolenia nie staną się „zawodowymi” świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Motyw przewodni działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, a przede wszystkim pomoc w usuwaniu przyczyn, które głęboko tkwią w sferze społecznej i psychicznej.

Problemy, które się najczęściej pojawiają w rodzinach i wymagają wielokierunkowego rozwiązania to:

- 1) bezradność wobec osób niepełnosprawnych,
- 2) choroba psychiczna, często nieleczona,

- 3) nawarstwiający się problemy i niezrozumienie osób starszych,
- 4) uzależnienie od alkoholu,
- 5) przemoc fizyczna i psychiczna,
- 6) trudności wychowawcze z dziećmi głównie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Wspieranie rodziny poprzez wzmacnianie i motywowanie do pracy przy równoczesnym wsparciu materialnym daje duże prawdopodobieństwo, że rozwiązane zostaną problemy, których w oparciu o własne zasoby i siły nie byłyby w stanie pokonać.

Celem niniejszej Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby. W działaniach zaś starano się zwrócić uwagę na czas oraz zasoby ludzkie, które powinny mieć charakter możliwy do realizacji.

ROZDZIAŁ I. PODSTAWY PRAWNE

1. Podstawa prawna opracowania.

1.1. Ustawa o pomocy społecznej.

Warunki prawne i organizacyjne systemu pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz. 163 ze zm.).

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej,
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- 3) organizację pomocy społecznej,
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa wymienia również materialno-prawne przesłanki udzielania świadczeń z pomocy społecznej, do których zaliczamy:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźców,

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tab. 1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Rodziny ogółem	199	200	194
Rodziny z dziećmi	163	156	141
Rodziny emerytów i rencistów	11	23	18
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	20	26	34
Rodziny niepełne	40	45	39

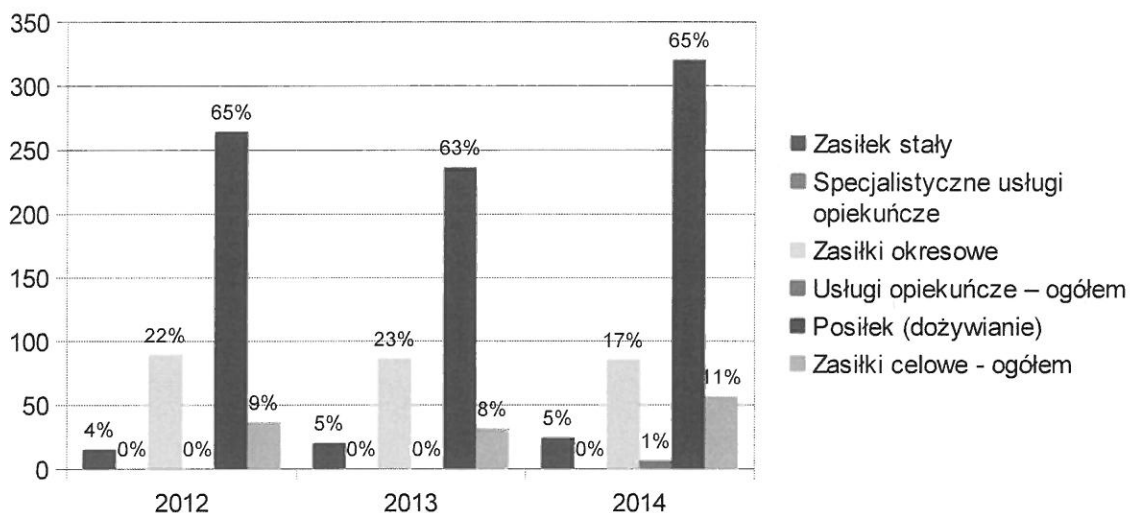
Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Tab. 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2012 – 2014

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie		
	2012	2013	2014
Zasilek stały	15	20	24
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0
Zasiłki okresowe	89	86	85
Usługi opiekuńcze – ogółem	0	0	4
Posilek (dożywianie)	264	236	320
Zasiłki celowe - ogółem	38	30	33

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 1. Typ udzielonych świadczeń w latach 2012 - 2014

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Warunkiem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, oprócz spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie, jest również powód zwrócenia się o pomoc.

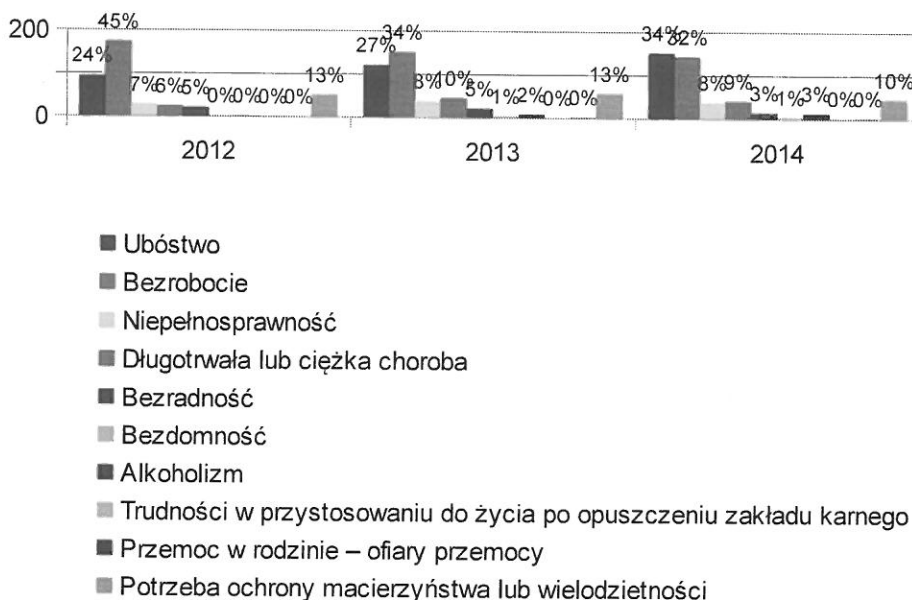
Najważniejsze powody stanowiące podstawę przyznania pomocy przedstawia tabela 3.

Tab. 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2012 – 2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc		
	2012	2013	2014
Ubóstwo	93	120	151
Bezrobocie	172	150	142
Niepelnosprawność	26	37	37
Długotrwała lub ciężka choroba	23	44	40
Bezradność	20	20	13
Bezdomność	1	3	3
Alkoholizm	1	7	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	1
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	50	56	44

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 2. Powody występowania o pomoc społeczną 2012-2014

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2015 r. Poz 114), określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Dodatkowo Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie dodatkowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- obywatelom polskim,
- cudzoziemcom:
 - do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,

- przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

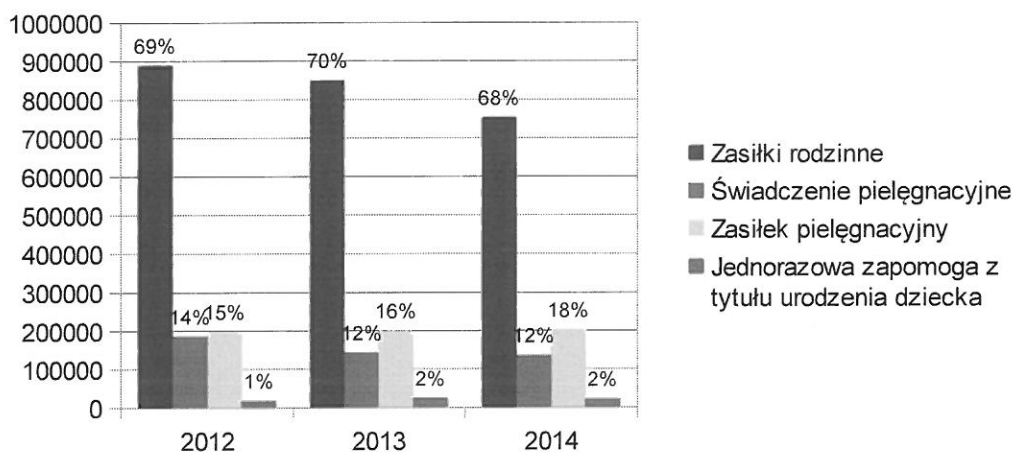
Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Tab. 4. Kwota świadczeń rodzinnych w latach 2012-2014 [zł]

Rodzaj świadczenia	2012	2013	2014
	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne	888.424,00	849.211,00	752.229,00
Świadczenie pielęgnacyjne	184.375,00	141.638,00	134.720,00
Zasiłek pielęgnacyjny	196.911,00	199.206,00	201.348,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	17.000,00	23.000,00	21.000,00
Razem	1.286.710,00	1.213.055,00	1.109.297,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 3. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach 2012 - 2014

Źródło: sprawozdania własne GOPS

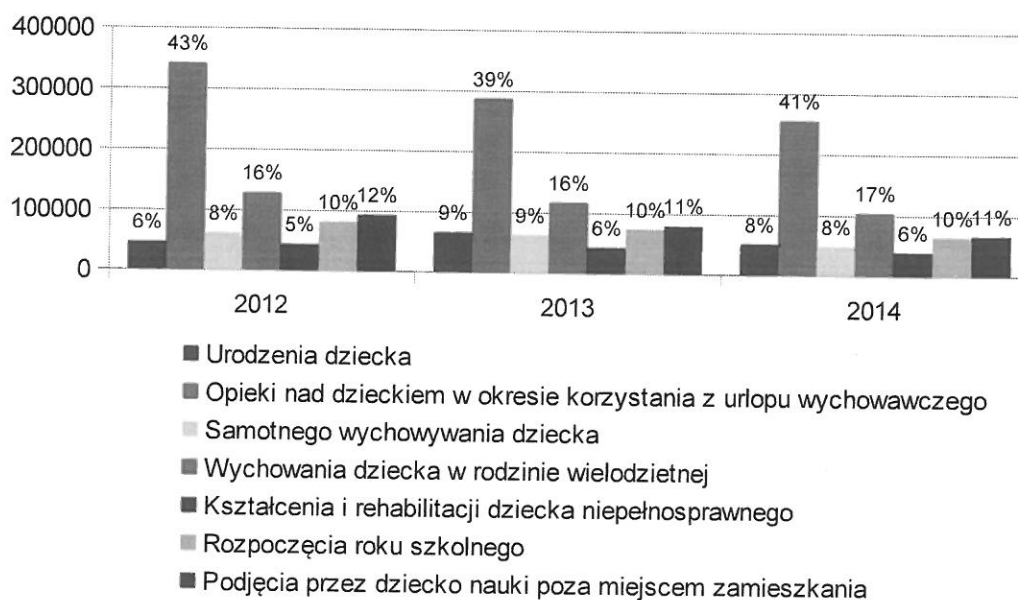
W ramach świadczeń rodzinnych przyznawane i wypłacane są również dodatki do zasiłków rodzinnych, których rodzaj i liczbę przedstawia tabela 5.

Tab. 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2012 – 2014 [z]

Dodatek z tytułu:	2012	2013	2014
	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Urodzenia dziecka	46.000,00	66.000,00	51.000,00
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	341.469,00	287.015,00	255.135,00
Samotnego wychowywania dziecka	61.530,00	62.350,00	48.020,00
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	128.160,00	116.640,00	103.840,00
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	43.530,00	42.680,00	39.200,00
Rozpoczęcia roku szkolnego	80.800,00	73.400,00	64.100,00
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	93.280,00	79.750,00	66.530,00
Razem	794.769,00	727.835,00	627.825,00

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 4. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2012 – 2014

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) określa:

- 1) zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- 2) warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, (świadczenia z funduszu alimentacyjnego);
- 3) zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 4) zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 5) działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- 1) obywatelom polskim,
- 2) cudzoziemcom:
 - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.)
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa wyżej, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. Nr 123, poz. 836 ze zm.)

Ww. rozporządzenie określa:

- 1) sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wstrzymywania ich wypłaty,

- 2) sposób ustalenia dochodu uprawniającego do świadczeń,
- 3) wzory:
 - wniosku o ustalenia prawa do świadczeń,
 - zaświadczenie o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
 - oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń,
 - w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tab. 6. Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Liczba rodzin	38	34	43
Kwota świadczeń w złotych	246.620,00	250.038,00	295.544,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Ustawowe regulacje polityki rynku pracy opierają się obecnie na rozstrzygnięciach przyjętych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 674). Podmiotami realizującymi politykę państwa na rynku pracy są: Minister Pracy i Polityki Społecznej, publiczne służby zatrudnienia takie jak: wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe czy instytucje dialogu społecznego.

Polityka państwa na rynku pracy w Polsce finansowana jest głównie ze środków Funduszu Pracy. Jest to Państwowy Fundusz Celowy utworzony 1 stycznia 1990 roku w miejsce Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Środkami finansowymi funduszu dysponuje minister właściwy do spraw pracy, a na jego przychody składają się m. in.:

- 1) obowiązkowe składki opłacane przez zakłady pracy ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;
- 2) dotacje z budżetu państwa;

- 3) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy;
- 4) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów;
- 5) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych, których obowiązek utworzenia wynika z obowiązujących przepisów lub umów zawartych na ich podstawie z dysponentem funduszu, będących w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej realizującej zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy;
- 6) spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy;
- 7) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań z zakresu udziału publicznych służb zatrudnienia w EURES;

Środki Funduszu Pracy przeznaczane są na finansowanie części działań publicznych służb zatrudnienia związanych z udziałem w sieci EURES, ale również na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, stypendia i dodatki szkoleniowe dla osób bezrobotnych. Publiczne służby zatrudnienia mają również możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na realizację polityki rynku pracy. Samorządy powiatowe oraz wojewódzkie, w celu zwiększenia skuteczności rozwiązywania problemów lokalnych rynków pracy, mogą finansować zadania ze środków przekazywanych przez ministra właściwego do spraw pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Do najistotniejszych form prawnych aktywizacji zawodowej, jakie przewiduje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy możemy zaliczyć: prace interwencyjne, roboty publiczne oraz staż w miejscu pracy i przygotowanie zawodowe dorosłych.

1.4.1. Prace interwencyjne

Jednym z podstawowych narzędzi aktywnego ograniczania bezrobocia są prace interwencyjne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 t. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, pracy są: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów

z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. 2009 r. Nr 5 poz. 25) oraz Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.).

Zgodnie z definicją wskazanej powyżej ustawy, prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotnych samotnie wychowujących, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Powiatowe Urzędy Pracy, które nie dysponują w danym czasie propozycją odpowiedniego zatrudnienia mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne. Pracodawcy otrzymują w ten sposób refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenie i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych bezrobotnych. Równocześnie z przyjęciem nowych pracowników, pracodawcy zobowiązują się do powstrzymywania redukcji dotychczasowego zatrudnienia w firmie.

1.4.2. Roboty publiczne

Ważną formą prawną aktywizacji osób bezrobotnych, która z punktu widzenia społecznego niesie wiele korzyści, wynikających z przerwania na pewien czas bezrobocia, są roboty publiczne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest Rozporządzenie z dnia 07 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe

statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Ograniczenie przez ustawodawcę instytucji, które mogą być organizatorem robót publicznych połączono z warunkiem, że wykonywane prace są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Podobnie jak prace interwencyjne, ta forma zatrudnienia skierowana jest do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyjątkiem jest tutaj skierowanie osób do 25 roku życia oraz bezrobotnych długotrwale, szczególnie tych, które odrębne przepisy obligują do wypłacania alimentów, do wykonywania pracy na zasadach odpowiadającym robotom publicznym, przez okres do 6 miesięcy. Osoby te mogą świadczyć pracę niezwiązaną z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.

1.4.3. Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych w miejscu pracy.

W Polsce ważnym problemem, warunkującym działania państwa w zakresie minimalizacji zjawiska pozostawania bez pracy, jest bezrobocie wśród ludzi młodych oraz osób długotrwale pozostających bez pracy. Są to grupy traktowane priorytetowo na każdym etapie oddziaływania na krajowy rynek pracy.

Podstawą prawną funkcjonowania staży i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dodatkowo szczegółowe regulacje dotyczące odbywania staży przez bezrobotnych zawarto w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Zgodnie z definicją ustawową staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Natomiast przygotowanie zawodowe dorosłych stanowi instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności.

Zarówno w trakcie odbywania stażu, jak i w okresie odbywania przygotowania zawodowego nie następuje nawiązanie stosunku pracy pomiędzy pracodawcą, a skierowanymi

przez urząd pracy osobami, które nadal pozostają w ewidencji osób bezrobotnych i zobowiązane są do określonych zachowań przewidzianych ustawą. Z możliwości organizacji stażu lub przygotowania zawodowego mogą skorzystać pracodawcy, rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub pełnoletnie osoby fizyczne, zamieszkujące i prowadzące na terytorium kraju, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub prowadzące dział specjalny produkcji rolnej. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:

- 1) praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
- 2) przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem składowym systemu zwalczania zjawiska bezrobocia, jaki w ostatnim czasie pojawił się w polskim ustawodawstwie, są instrumenty rynku pracy wspierające podstawowe usługi rynku pracy. Nie są to zapewne formy, którymi państwo może minimalizować znacznie liczbę osób pozostających bez pracy, ale nie można wyobrazić sobie świadczenia usług rynku pracy bez ich pomocy. Stanowią one skuteczne uzupełnienie obowiązujących rozwiązań, a ich powszechne stosowanie może świadczyć wyłącznie o potrzebie ich istnienia. Instrumentami wspierającymi podstawowe usługi rynku pracy są:

- 1) finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,
- 2) finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
- 3) dofinansowanie wyposażenia i doposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- 4) refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- 5) finansowanie dodatków aktywizacyjnych,

- 6) finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, podstawowymi usługami rynku pracy są:

- 1) pośrednictwo pracy,
- 2) poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
- 3) pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- 4) organizacja szkoleń.

Wymienione usługi, w odróżnieniu od instrumentów rynku pracy, skierowane są nie tylko do osób bezrobotnych, ale również do osób poszukujących pracy, w tym także zatrudnionych oraz samych pracodawców. Celem wszystkich wymienionych powyżej usług jest doprowadzenie osoby bezrobotnej do podjęcia zatrudnienia.

1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz.1375 z późn. zm.) ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w ochronie zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorzady zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej, oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

1.6. Ustawa o działalności pożytku publicznym i wolontariacie

Dnia 24 kwietnia 2003 r. została uchwalona Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 Nr 234, poz.1536 z późn. zm.), która wprowadza rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- 1) prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (odpłatne i nieodpłatne);
- 2) uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowanie organizacji pożytku publicznego;
- 3) nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenie i funkcjonowanie rad działalności pożytku publicznego;
- 5) warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Na terenie Gminy Milki działa Przedsiębiorstwo Społeczne Spółdzielnia Socjalna Lepiej Spółdzielnia Osób Prawnych w Konopkach Nowych. Przedsiębiorstwo utworzyły Gmina Milki i Stowarzyszenie "Do przodu".

1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

Zadania dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz podmioty realizujące te zadania zostały określone w art. 5, 10 i 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm). Wśród podmiotów, które mogą realizować zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii ustawodawca wymienia m. in. ośrodki pomocy społecznej.

Działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy i obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji ww. zadań wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który następnie uchwalany jest przez radę gminy. Realizatorem programu jest jednostka w nim wskazana.

1.8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawodawca w dniu 29 lipca 2005 r. przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.), która to w art. 1 określa:

- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją ustawową za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoba, która została dotknięta przemocą w rodzinie może skorzystać z bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego

- i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
 - 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
 - 4) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
 - 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
 - 6) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Z punktu widzenia samorządu gminnego, istotne wydaje się być utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co stanowi jedno z zadań własnych gminy.

Na te działania składają się:

- 1) i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m. in. poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

1.8.1. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miłki

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Miłki uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) Pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 2) Nawiązaniu ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach, Komendą Powiatową Policji w Giżycku, służby zdrowia

i oświaty.

Cel główny Programu to: Powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

I.1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadanie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- 1) Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę do instytucji), wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw.
- 2) Systematyczna edukacja społeczności Gminy Miłki poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganiu, a także pokazywanie możliwości udzielania pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Permanentne drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczenie w lokalnej prasie i na stronie internetowej Urzędu Gminy stałych informacji, gdzie można szukać pomocy itp.

I.2. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe oraz wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej.
- 2) Kierowanie i koordynowanie prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 3) Przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
- 4) Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin.
- 5) Koordynowanie prowadzenia rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty.
- 6) Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania

przygotowawczego w sprawie o znęcanie się na rodziną.

- 7) Występowanie do Policji z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie.
- 8) Odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne.
- 9) Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej.
- 10) Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 11) Prowadzenie dokumentacji w sprawach przemocy domowej.

I.3. Zapewnienie różnorodnych form wsparcia osobom doświadczającym przemocy w zależności od sytuacji i potrzeb.

- 1) Uruchomienie specjalnej Grupy Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 2) Kierowanie do udziału w specjalistycznym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy we współpracy z Prokuraturą i Sądem.
- 3) Nawiązanie ścisłej współpracy z dzielnicowym, pracownikami socjalnymi i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych by skutecznie realizować funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc w rodzinie.
- 4) Udzielanie pomocy finansowej w zależności od potrzeb – realizacja przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

1.8.2. System profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie programów pomocy dziecku i rodzinie.

W 1999 roku przebudowywano system pomocy dziecku i rodzinie. W wyniku tych zmian opieka nad dzieckiem i rodziną stała się integralną częścią szerokiego systemu pomocy społecznej. W jego ramach zadania specjalistyczne, takie jak: poradnictwo rodzinne, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną wypełniają powiaty. Obowiązkiem gminy natomiast jest zabezpieczenie potrzeb

rodzin i ich dzieci mieszkających na jej terenie.

Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, która narażona jest na dziedziczenie patologicznych norm i wzorców zachowań oraz szczególnie podatna na negatywne oddziaływanie otoczenia zewnętrznego.

Podkreślić należy, że państwo i jego instytucje mają rodzinę wspierać, a nie wyręczać w wypełnianiu przez nią jej funkcji. Zapewnieniu tego właśnie wsparcia służyć ma niniejszy system.

Uzasadnienie opracowania i wdrożenia systemu.

Do najistotniejszych zagrożeń dla rodziny zaliczamy: bezrobocie, nadużywanie alkoholu przez dorosłych, przemoc w rodzinie, ubóstwo oraz niewłaściwe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wszystkie wymienione powyżej problemy, oraz te nie wymienione z mniejszą częstotliwością wskazują na konieczność podjęcia inicjatyw do usprawnienia systemu pomocy rodzinie, na poziomie jednostek funkcjonujących na terenie gminy Miłki.

Problemem bezrobocia na terenie naszej gminy, podobnie jak problemami związanymi z ubóstwem i nadużywaniem alkoholu, zajmuje się przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Problem nadużywania alkoholu przez dorosłych rozwiązywany jest przez instytucje: Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Głównym celem opracowania i wdrożenia systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem, jest zapobieganie zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i efektywna pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających z tych zagrożeń.

Cele szczegółowe systemu to:

- 1) Nakreślenie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodzin w perspektywie możliwości ich wyeliminowania.
- 2) Efektywne reagowanie instytucji pomocowych na sytuacje kryzysowe jako potencjalne i realne zagrożenia dla funkcjonowania rodzin. W tym efektywną pomoc w sytuacjach przemocy, zaniedbań wobec dzieci i osób starszych.
- 3) Poprawa komunikacji i współpracy w systemie pomocowym. Zapewne stworzy to szanse większej integracji środowiska pomocowego.
- 4) Efektywniejsza pomoc osobom będącym w sytuacji kryzysowej poprzez stworzenie możliwości schronienia.

- 5) Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia w szczególności wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez edukację w zakresie umiejętności społecznych.
- 6) Poprawa komunikacji w systemie pomocowym wraz z poprawą jakości informacji udzielanej na zewnątrz.
- 7) Integracja osób starszych z przedstawicielami młodszych pokoleń i ich wsparcie we względnie samodzielnym funkcjonowaniu oraz rozwijanie idei wolontariatu.
- 8) Pobudzenie aktywności społecznej nieformalnych grup dzieci i młodzieży i ich integracja społeczna.
- 9) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez resocjalizację sprawców przemocy.
- 10) Wzbogacenie o terapię rodzinną udzielanej pomocy w dziedzinie opieki nad rodziną i dzieckiem – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 11) Pomoc w przezwyciężaniu obecnych trudności w wypełnianiu przez rodziców swoich ról, między innymi poprzez zapoznanie z zasadami oddziaływań wychowawczych.

1.8.3. Standardy interwencji kryzysowej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji (...) W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę”. Podejmowane działania interwencyjne winny być dostosowane do rodzaju kryzysu z jakim mamy do czynienia (incydentalny, endogenny, rozwojowy, chroniczny). Interwencja powinna być tak szybka, jak to możliwe, by zwiększyć prawdopodobieństwo korzystnych zmian. Szybkość interwencji ważna jest szczególnie w przypadku kryzysów incydentalnych. Wtedy interwencja kryzysowa jest działaniem w kierunku odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności jego samodzielnego pokonania. Ma charakter pomocy psychologicznej, medycznej socjalnej lub prawnej. Służy wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. Potrzebna jest osobom, u których dezorganizacja psychiczna osiągnęła ostrą fazę, wywołaną zdarzeniem kryzysowym jak gwałt, pobicie, awantura domowa, brutalna kradzież, utrata bliskiej osoby, uczestniczenie w katastrofie, wypadku drogowym, itp.

Potrzeba określenia standardów interwencji związana jest z rezultatami przeprowadzonych badań. Wynika z nich, że przemoc domowa i związane z nią zdarzenia, mogące powodować kryzys, jest jednym z najistotniejszych społecznych problemów naszej

gminy. Z danych przedstawionych w diagnozie (starzenie się społeczności), jak i z praktyki działania gminnego ośrodka pomocy społecznej wynika, że bezzwłocznej interwencji wymagają często osoby samotne. W tym wypadku interwencja winna mieć charakter medyczny i socjalny. Natychmiastowe interwencje kryzysowe winny być podejmowane w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia dzieci w związku z zaniedbaniami opiekuńczymi. Dlatego określenie sposobów reagowania i osób za to odpowiedzialnych jest konieczne. Standardy interweniowania kryzysowego mogą ulec zmianie, w przypadku gdy gmina zawrze porozumienie o przejęciu zadań ośrodka interwencji kryzysowej. Interwencja kryzysowa w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej może być także uzupełnieniem o sferę socjalną działań podejmowanych przez gminne centrum reagowania w wypadkach klęsk żywiołowych.

Uzasadnienie wprowadzenia standardów interwencji kryzysowej po części wynika z samej istoty sytuacji kryzysowej. Zadaniem policji w podejmowanych interwencjach jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom, których życie i zdrowie mogą być zagrożone. Udzielenie takiej pomocy wraz z przedstawieniem podstawowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej w kolejnych dniach po interwencji w większości przypadków jest wystarczające. Podobnie jak w przypadku zapewnienia bezpieczeństwa, tak i pomoc medyczna może być realizowana w ramach istniejących zasobów. Bezzwłocznej pomocy medycznej udzieli pogotowie ratunkowe. Jednak w określonych definicją sytuacji kryzysowej okolicznościach, poza zapewnieniem bezpieczeństwa i informacji, może zachodzić potrzeba udzielenia jak najszybszej pomocy socjalnej i psychologicznej.

Obecnie na terenie naszej gminy, jak wynika z diagnozy, nie ma systemu udzielenia pomocy określanej mianem wsparcia w sytuacji kryzysowej. Chodzi tu przede wszystkim o tworzenie kontaktu emocjonalnego, relacji terapeutycznej, analizy zasobów między innymi systemu wsparcia społecznego i określenie perspektywy zmiany. Udzielenie takiej pomocy wymaga, by niezwłocznie po interwencji policji, jeżeli w ocenie tych służb zachodzi taka potrzeba, na miejsce zdarzenia przybyli specjaliści w zakresie interwencji kryzysowej: pracownicy socjalni, bądź psychologowie, względnie inni specjaliści. Brak takiej pomocy to istotna luka w systemie pomocowym gminy, w której jednym z najistotniejszych problemów pozostaje przemoc w rodzinie.

W zakresie Systemu przewiduje się:

1) Wyznaczenie podmiotów pomocowych i ich roli w procesie udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach – koordynacja systemu interwencji kryzysowej (w zakresie socjalnym, zgodnie z przepisami ustawy

o pomocy społecznej), zapewnienie warunków efektywnej interwencji kryzysowej podejmowanej przez pracowników socjalnych, gromadzenie i przekazywanie informacji w systemie, udzielanie schronienia, pomocy materialnej, podejmowanie interwencji kryzysowej, i realizacja jej poszczególnych etapów, zwoływanie zespołów interdyscyplinarnych.

- Komenda Powiatowa Policji w Giżycku - zapewnienie bezpieczeństwa, w razie potrzeby zawiadomienie pogotowia ratunkowego, ocena potrzeby interwencji kryzysowej, przekazanie informacji do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, umieszczanie dzieci w pogotowiu opiekuńczym i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, zatrzymania, inne działania na rzecz bezpieczeństwa.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” informowanie Policji i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o wszelkich podejrzeniach związanych z przemocą domową, w tym wobec dzieci, oraz o zaniedbaniach opiekuńczych wobec dzieci.
- Pogotowie ratunkowe w Giżycku – informowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o sytuacjach kryzysowych w tym sytuacjach, w których dochodzi do przemocy domowej, gotowość udzielenia pomocy medycznej na wezwanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Placówki oświatowe – przekazywanie informacji o oznakach zaniedbań, przemocy domowej do GOPS, podejmowane działań np. wspierających dziecko w środowisku szkolnym po informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o interwencji kryzysowej w miejscu zamieszkania.
- Inne instytucje pomocowe, których przedstawiciele mogą wziąć udział w interwencji.

- 2) **Określenie czasu w jakim powinna nastąpić interwencja kryzysowa** po zawiadomieniu policji lub względnie innego podmiotu np. pogotowia ratunkowego. Jak zaznaczono wyżej, pierwsze etapy interwencji kryzysowej powinny następować jak najszybciej po zdarzeniu kryzysowym. Jednak szybkość interwencji zależy będzie od zasobów instytucjonalnych jakimi dysponuje gmina. Mając to na uwadze należy zakładać, iż **interwencja nastąpi niezwłocznie** od chwili podjęcia informacji o zaistnieniu zdarzenia kryzysowego. Oczywiście taka informacja powinna być natychmiast przekazana, przez służby porządkowe lub medyczne.
- 3) **Określenie kwalifikacji zawodowych osób podejmujących interwencję kryzysową.** Taką interwencję mogą podejmować specjaliści pracy socjalnej

w zakresie: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, lub przeciwdziałania skutkom zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, pracownicy socjalni po odpowiednim przeszkoleniu, psychologowie, osoby mające uprawnienia do prowadzenia psychoterapii lub świadczenia pomocy psychologicznej, a w szczególnych sytuacjach osoby duchowne, reprezentujące działające na terenie gminy Miłki parafie, po przeszkoleniu w zakresie interwencji kryzysowej.

- 4) **Określenie zasad komunikacji.** Informacja o potrzebie interwencji kryzysowej winna być przekazywana telefonicznie. Wszelkie informacje o działaniach policji, pogotowia ratunkowego, względnie od innych służb i osób w związku, z którymi zachodzi potrzeba podjęcia interwencji kryzysowej przez pomoc społeczną, winny trafić niezwłocznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadaniem Ośrodka po powzięciu informacji jest podjęcie interwencji przez pracownika odpowiedzialnego za dany teren pomocowy lub w dniach wolnych od pracy przez pracownika dyżurującego, zgodnie z przyjętymi procedurami (zabezpieczenie, wsparcie, analiza systemu wsparcia społecznego, nakreślenie perspektywy przezwyciężenia kryzysu, zapis interwencji), oraz niezwłoczne poinformowanie pozostałych instytucji (elementów systemu).

Przykładowo: o ile zdarzenie kryzysowe choćby tylko pośrednio dotyczyło dziecka w wieku szkolnym, o interwencji zostaje poinformowany właściwy dyrektor szkoły, który może zaplanować stosowne działanie w środowisku szkolnym. Zasadą jest, że pracownik po wizycie w środowisku, gdzie rozpoczęto interwencję, niezwłocznie informuje telefonicznie przedstawicieli najbardziej właściwych ze względu na kompetencje podmiotów o rozpoczętej interwencji oraz pocztą elektroniczną wszystkie pozostałe instytucje w systemie.

- 5) **Przygotowanie ulotek informacyjnych** dla podmiotów zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy w trakcie interwencji w środowiskach oraz dla podmiotów zapewniających pomoc medyczną: Policja, Straż Pożarna, Straż Gminna, Pogotowie Ratunkowe, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates”. Ulotki zawierać będą podstawowe informacje czym jest sytuacja kryzysowa, kiedy potrzebna będzie interwencja kryzysowa ze strony pomocy społecznej oraz, że w takich przypadkach, informacja winna być kierowana telefonicznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

6) Przedstawienie proponowanego modelu interwencji:

1. Sygnał po którym następuje interwencja Policji, Straży Pożarnej i innych służb. Informacja może być przekazana bezpośrednio ze środowiska, od osób pełniących funkcje społeczne, publiczne.
2. Interwencja Policji, Straży Pożarnej bądź pogotowia ratunkowego:
 - zapewnienie bezpieczeństwa (w przypadku pogotowia pomocy medycznej);
 - w uzasadnionym przypadku wezwanie pomocy medycznej;
 - ocena czy przyczyna interwencji było zdarzenie kryzysowe;
 - przekazanie informacji o zdarzeniu kryzysowym drogą telefoniczną do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
 - pozostałe czynności związane z zapewnieniem bezpieczeństwa: np. zatrzymanie osoby stosującej przemoc wobec bliskich, umieszczenie osoby nietrzeźwej w izbie wytrzeźwień;
 - przekazanie informacji o innym, niż kryzysowe, zdarzeniu wszystkim podmiotom w systemie pocztą elektroniczną.
3. Specjalistyczna interwencja kryzysowa bezpośrednio po zdarzeniu ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:
 - udzielenie wsparcia;
 - ocena sytuacji, zasobów klienta i analiza systemu wsparcia społecznego;
 - nakreślenie możliwości, perspektywy wyjścia z kryzysu;
 - udzielenie pomocy socjalnej: zapewnienie mieszkania, odzieży, żywności w zależności od potrzeb;
 - zapis przebiegu interwencji;
4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów mających związek ze zdarzeniem kryzysowym:
 - przekazanie informacji podmiotom systemu o zdarzeniu i podjętych krokach;
 - zorganizowanie spotkania zespołu interdyscyplinarnego;
 - ocena sytuacji, zasobów osoby/rodziny w kryzysie przez członków zespołu;
 - opracowanie przy współudziale klientów planu wyjścia z kryzysu, sporządzenie kontraktu;
 - udzielenie pomocy socjalnej, psychologicznej, prawnej, skierowanie do podmiotów udzielających specjalistycznej pomocy;
 - ocena efektywności podjętych działań na forum zespołu, ewentualnie sformułowania wniosków dotyczących dalszej pomocy.

PRZEBIEG INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

- 1. Interwencja Policji, pogotowia ratunkowego bądź innych służb.**
- 2. Zapewnienie bezpieczeństwa bądź pomocy medycznej.**
- 3. Ocena potrzeby interwencji kryzysowej z strony GOPS.**

- 1. Podjęcie interwencji kryzysowej przez pracownika GOPS – niezwłocznie, najpóźniej do 24 godzin od zdarzenia (względnie podjęcia informacji o zdarzeniu):**
 - udzielenie wsparcia,
 - ocena sytuacji, zasobów klienta,
 - nakreślenie możliwości, perspektywy wyjścia z kryzysu,
 - udzielenie pomocy socjalnej: zapewnienie mieszkania, odzieży, żywności.
- 2. Zapis interwencji.**
- 3. Zawiadomienie pozostałych podmiotów systemu właściwych do rozwiązania problemu.**
- 4. Wyznaczenie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.**

Komenda Powiatowa Policji w Giżycku przygotowała następujące dane dotyczące przemocy w rodzinie i przestępczości nieletnich:

Tab. 7. Przemoc w rodzinie w gminie Milki w okresie 01.01-31.12.2014 wg danych KPP w Giżycku

Rodzaj	Liczba ogółem w gminie	W tym	Liczba
Interwencje domowe	58	Dotyczy przemocy w rodzinie	17
	58	Stwierdzono fakt przemocy w rodzinie	5
	58	Sytuacja konfliktowa z zagrożeniem przemocy w rodzinie	-
Ofiary przemocy w rodzinie	17	Kobiety	14
	17	Mężczyźni	3
	17	Dzieci do 13 lat	-
	17	Nieletni od 13 do 18 lat	-
Sprawcy przemocy rodzinnej	24	Kobiety	2
	24	Mężczyźni	13
	24	Nieletni	2
Sprawcy przemocy rodzinnej pod wpływem alkoholu	7	Zatrzymani	7
	7	Przymusowe leczenie	-
	7	Rażące zaniedbanie władzy rodzicielskiej	-
Postępowanie przygotowawcze wobec sprawcy przemocy domowej	5	Wszczęte	-
	5	Stwierdzone	5
	5	Zakończone	5

Tab. 8 Przestępczość nieletnich w gminie Miłki w 2014 roku

Kategorie Czynów Nieletnich	Ilość sprawców w 2014 roku
Zgwałcenia	-
Kradzieże cudzej rzeczy	-
Kradzieże z włamaniem	-
Rozboje i wymuszenia rozbójnicze	-
Uszczerbek na zdrowiu	-
Postępowanie z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	-
Bójki, pobicia	1
Inne	-
Razem	1

Przedział wiekowy	Liczba sprawców
Do 12 lat	
13- 15 lat	
16-18 lat	1
Razem	1

1.9. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”
Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

**Na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku ustalono,
że w 2014 roku 1 dziecko z gminy Milki
zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej.**

1.10. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadaniem gminy jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1.11. Ustawa o Karcie Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usług telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami

i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty w ponad 8 tys. miejsc zgłoszonych przez ponad 900 firm i instytucji z całej Polski¹. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Spersonalizowana Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej (formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna oraz rodzinny dom dziecka) na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Aby otrzymać Kartę Dużej Rodziny należy złożyć wniosek w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania (wniosek taki w imieniu rodziny może złożyć każdy pełnoletni jej członek).

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe – rodzice lub małżonkowie rodziców 37 proc. na bilety jednorazowe oraz 49 proc. na miesięczne; zniżek w opłatach paszportowych – 75 proc. w przypadku dzieci i 50 proc. w przypadku rodziców i małżonków rodziców oraz darmowych wstępów do parków narodowych².

Instytucje publiczne i przedsiębiorcy będący w programie, posługują się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.

¹ <https://rodzina.gov.pl/duza-rodzina>

² <https://rodzina.gov.pl/duza-rodzina>

2. Programy gminne, rządowe i unijne

2.1. Programy Gminne

2.1.1. Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2015 - 2017.

2.1.1.1. Podstawa prawna

- 1) art. 10 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz 124 z późn. zm.)

2.1.1.2. Informacje ogólne

Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wykaz działań określa niniejszy Program, a ich realizacja odbywa się zgodnie ze szkolnymi programami profilaktycznymi.

Cele ogólne Programu to:

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 4) Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
- 5) Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Tab. 9. Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i przeciwdziałanie narkomanii w gminie Miłki w latach 2012 – 2014 [zł]

Rok	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Wielkość wydatków ogółem	5.600,00	1.600,00	1.870,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.1.2.1. Podstawy prawne

- 1) art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., Poz. 594, Poz. 645, Poz 1318, z 2014 r. poz. 379, po. 1072)
- 2) art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z 2013 r. poz. 1563, z 2014 r. poz. 822, poz. 1188).

2.1.2.2. Diagnoza problemów alkoholowych

Nie ma takiej grupy społecznej i zawodowej, której zjawisko alkoholizmu nie dotyczyłoby. Łatwy dostęp do wszystkich rodzajów napojów alkoholowych, obyczaje, postępujące ubóstwo i bezrobocie, stałe zagrożenie utraty pracy wśród wielu środowisk, upadek wartości rodzinnych i norm społecznych, jak też coraz powszechniejszy brak umiejętności radzenia sobie z problemami dnia codziennego, przyczyniają się do narastania problemów alkoholowych. Są to problemy społeczne, które mają związek z przemocą domową.

Skutki alkoholizmu w społeczeństwie to: przemoc w rodzinie, niewydolność wychowawczo - opiekuńcza, ubożenie rodzin, rozpad więzi rodzinnych (rozwoły), wzrost agresji i przestępczości, przyjmowanie negatywnych wzorców zachowań przez młodzież (demoralizacja).

Bariery utrudniające rozwiązywanie problemów alkoholowych:

- wstyd rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym,
- tradycja nadmiernej konsumpcji alkoholu w pewnych środowiskach,
- stereotypy i mity dotyczące problemu, nadmierna pobłażliwość.

2.1.2.3. Zadania i sposoby realizacji programu.

Do najważniejszych zadań i sposobów realizacji programu należą:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnionych od alkoholu poprzez:
 - a) działalność informacyjną skierowaną do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej;
 - b) finansowanie i w razie wystąpienia takiej potrzeby wspieranie Punktu Konsultacyjnego, którego zadaniem jest motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia, wskazanie i udostępnianie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, powiatu i województwa, prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych;
 - c) opłacanie kosztów powołania biegłych (psycholog i psychiatra) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - d) utworzenie i finansowanie Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych;
 - e) realizacja dodatkowych programów terapeutycznych.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
 - a) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu;
 - b) udzielanie pomocy psychospołecznej dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym;
 - c) przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym;
 - e) pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
 - f) podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizację szkoleń.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, poprzez:
 - a) wspieranie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych

- oraz zajęć w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych;
- b) wspieranie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzenia wolnego czasu, w szczególności działalności świetlic sołeckich i działań długofalowych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
 - c) edukacja w zakresie wiedzy po szkodliwości spożywania alkoholu;
 - d) inspirowanie i wspieranie lokalnych imprez edukacyjnych, przedstawień teatralnych, konkursów o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom;
 - e) zakup materiałów profilaktycznych – prasy, broszur, plakatów, ulotek, pomocy dydaktycznych, książek z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - f) podejmowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie ich dostępności i przestrzegania zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych;
 - g) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców.
- 4) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- a) kontrola podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu w zakresie przestrzegania wszystkich warunków zamieszczonych w ustawie, zezwoleniu i innych aktach dotyczących handlu alkoholem przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub zastaw;
 - b) przeprowadzanie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego bądź wystąpienie do prokuratury w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy po wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - c) opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych;
 - e) występowanie do Wójta Gminy o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku stwierdzenia łamania ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

- 5) Monitorowanie środowiska lokalnego z zakresu problematyki uzależnień i przemocy
 - a) monitorowanie wszystkich obszarów gminnego programu: profilaktyka szkolna i środowiskowa dotycząca uzależnień, leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, edukacja publiczna oraz rynek napojów alkoholowych;
 - b) dokonywanie analizy różnych zjawisk uzależnień i występujących w związku z tym problemów oraz ich zmienność w czasie.

Tab. 10. Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Miłki w latach 2012 – 2014 [zł].

Rok	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Wielkość wydatków ogółem	84.303,00	97.133,00	82.400,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

2.1.3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Dla Gminy Miłki na lata 2011- 2015.

2.1.3.1. Podstawa prawna:

- 1) Art. 18 ust, 2 pkt 15 stawy z dnia 8 marca 1990 r. roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, Poz. 1591 z późn. zm.).
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, Poz. 593 z późn. zm.).
- 3) Art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, Poz. 473 z późn. zm.)
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, Poz. 1493 z późn. zm.).

2.1.3.2. Informacje ogólne.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są istotnym wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły,

a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Na terenie Gminy Miłki przemoc w rodzinie występuje najczęściej w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami przypadającymi na członka rodziny, biedą, a także małą świadomością społeczną.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej wiadomości tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**.

2.1.3.3. Cele programu:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

2.1.3.4. Podstawowe zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Zadanie 1

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie;
- 2) Utworzenie gablot informacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Urzędzie Gminy Miłki, zawierających informacje o lokalnym systemie wsparcia osób dotkniętych przemocą
- 3) Rozpowszechnienie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy;
- 4) Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych;
- 5) Udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6) Systematyczne podnoszenie klasyfikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie – udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych

możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 7) Wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestniczenie w konferencjach, naradach, seminariach, orientacja w działaniach ogólnopolskich.
- 8) Współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 9) Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego o znaczeniu strategicznym i zadaniowym.

Zadanie 2

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie działań na rzecz dzieci i rodzin z problemem przemocy w rodzinie przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 2) Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

Zadanie 3

Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 2) Wdrażanie procedury „Niebieska Karta” poprzez:
 - organizowanie cyklicznych szkoleń, narad, konferencji nt. Procedury „Niebieskiej Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie,
 - przygotowywanie odpowiednich materiałów informacyjno-edukacyjnych nt. infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty),
 - prowadzenie działalności informacyjnej nt. Procedury „Niebieskiej Karty”.
- 3) Prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji, instytucji.

- 4) Opracowanie i udostępnianie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.
- 5) Wspomaganie działalności instytucji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zdania w zakresie pomocy ofiarom przemocy.
- 6) Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.

Tab. 11. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Miłki w latach 2012 - 2014.

Forma działania	2012	2013	2014
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty	1	3	21
Liczba wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dzieci w związku z przemocą	0	0	4
Liczba wniosków do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowanych przez Zespół w związku z przemocą	1	2	8
Liczba powołanych Grup Roboczych do procedury Niebieskiej Karty	4	6	23
Liczba przeprowadzonych/zleconych przez Zespół warsztatów zajęć informacyjnych	0	0	2

Źródło: sprawozdania własne GOPS

2.1.4. Gminny Program Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2012-2017 dla Gminy Miłki

2.1.4.1. Podstawy Prawne.

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity; Dz. U. z 2001 r. Nr 141, Poz. 1591 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity; Dz. U. z 2001 r. Nr. 175, Poz. 1362 z późn. zm.)

2.1.4.2. Informacje ogólne.

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami. W polityce kwestie dziecka traktujemy w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncertować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych.

Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa sytuacja dzieci i szerzej rodziny w naszym kraju daleka jest od stanu zadowalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowanie lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Dokonujące się w Polsce zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, spadek dochodów ludności, brak poczucia stabilizacji życiowej, brak poczucia socjalnego, poczucie osamotnienia.

W każdej rodzinie mogą występować problemy socjalne, nie wynikające z nazwy danego rodzaju. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dziecka, kształtowanie jego osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określone wartości i wzory osobowe. Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powyższym problemom poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę i dzieci w taki sposób aby byli w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Umożliwienie prawidłowego

funkcjonowania w środowisku daje szansę na dokonanie koniecznych zmian w celu polepszenia sytuacji rodziny.

Pomoc powinna mieć na celu również podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnienie ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Priorytetem wspierania rodzin jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży aby zapobiec powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i poprawnym pełnieniu ról społecznych.

2.1.4.3. Cele programu:

Głównym celem programu jest polepszenie sytuacji rodzin, poprawa jakości życia, promowanie zdrowego stylu życia, zapobieganie patologii i wykluczeniu społecznemu. Umożliwienie wszechstronnego rozwoju dzieciom, przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i środki.

Cele operacyjne:

- 1) wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny;
- 2) wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo- wychowawczych;
- 3) poprawa standardu i jakości życia rodzinnego;
- 4) wspieranie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania
- 5) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i pewności siebie dzieci i młodzieży.

Cele programu będą osiągnane przez:

- 1) Zapobieganie patologii rodziny.
- 2) Wsparcie profesjonalną pomocą rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym i patologią.
- 3) Wyrównaniem szans edukacyjnych.
- 4) Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych.

2.1.5. Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020.

2.1.5.1. Podstawa prawna programu.

Podstawą realizacji programu osłonowego Gminy Miłki w zakresie dożywiania w ramach programu wieloletniego „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014- 2020 zwanego dalej „Programem” są:

- 1) art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., Poz. 594, Poz. 645, Poz. 1318)
- 2) art. 17 ust 2 pkt 4 oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. Poz. 182, Poz. 509 z 2011 r. Nr 81, Poz. 440),
- 3) art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych aktów prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 197, Poz 1172, Dz. U z 2011 r. Nr 232, Poz. 1378).

Program jest utworzony z związku ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M. P. z 2013 r. poz 1024).

2.1.5.2. Cel programu

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- 1) Poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- 2) Poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- 3) Kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

2.1.5.3. Podmioty realizujące program

Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (zespoły szkół) oraz szkołami lub przedszkolami prowadzonymi przez inne samorzady gminne albo podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu gminy Miłki.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach.

2.1.5.4. Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu

W ramach programu udziela się wsparcia:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- 2) uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Przyznanie takiej pomocy odbywa się, bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, przy czym liczba dzieci i uczniów, którym ma być udzielona pomoc w w/w sposób, nie może przekroczyć 20% liczby i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

2.1.5.5. Finansowanie programu

Program jest finansowany będzie ze środków własnych gminy oraz dotacji z budżetu państwa, otrzymanej w ramach dofinansowania wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

2.1.5.6. Realizacja Zadań

Dożywianie dzieci.

W roku 2014 realizowano program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Program wykonywany jest zgodnie z porozumieniem z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim.

Gminny Ośrodek Pomocy społecznej wykonał zadania wynikające z realizacji Programu. Gmina Miłki zapewnia w 8 szkołach posiłki (w tym gorące) dla dzieci w szkołach podstawowych, gimnazjach, przedszkolach i szkołach średnich dzieci kierowane są na podstawie decyzji GOPS. W ramach realizacji Programu pomocą objęto potrzebujących i uprawnionych do otrzymania pomocy mieszkańców gminy Miłki, którzy chcieli z takiego wsparcia skorzystać.

Tab. 12. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012-2014

Rok	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2012	260	123.599,00
2013	236	124.118,00
2014	237	113.627,00
Razem:	733	361.344,00

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

2.2. Programy rządowe

2.2.1. Wieloletni Program wspierania finansowego gmin w zakresie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

2.2.1.1. Podstawa prawna

Wieloletni program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zwany dalej „Programem”, jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2013 r. poz 182, ze zm.).

Program będzie realizowany w latach 2014 -2020 i obejmie swoim zasięgiem wszystkie województwa.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz 885 i 938).

Program na lata 2014 - 2020 jest zgodny z horyzontem czasowym Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Program wpisuje się w obszar strategiczny Strategii Rozwoju Kraju dotyczącej spójności społecznej i terytorialnej, w celu 111.1 „Integracja społeczna” kierunek interwencji III. 1.2. „Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych”.

Zakłada się, że wsparcie dla gmin z Programu będzie realizowane na podstawie art 115 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

2.2.1.2. Cele Programu

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

2.2.1.3. Ocena sytuacji.

Niedożywienie wynika najczęściej z trudnej sytuacji materialnej rodziny. Problem ten dotyka osoby dorosłe, a także dzieci w okresie uczęszczania do szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wynika to m. in. z:

- niechęci uczniów do korzystania z posiłków w szkole,
- braku znajomości zasad prawidłowego żywienia dzieci oraz jego znaczenia dla rozwoju dzieci i młodzieży,
- braku należytego zainteresowania niektórych rodziców kwestiami racjonalnego żywienia dzieci podczas pobytu w szkole.

Można szacunkowo przyjąć, iż przynajmniej około 2 mln osób, w tym ok. 1,1 mln dzieci i młodzieży, powinno korzystać z różnych form pomocy przewidzianych wieloletnim programem pomocy społecznej „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W latach 1996 – 2013 budżet państwa dofinansowywał dożywianie uczniów oraz osób dorosłych w ramach działań Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Mimo wzrostu środków finansowych przeznaczanych w kolejnych latach na dożywianie, nie były zaspokajane potrzeby wszystkich osób wymagających pomocy w formie posiłku, zasiłku celowego przeznaczonego na zakup posiłku lub produktów żywnościowych albo pomocy w formie rzeczowej.

2.2.1.4. Podmioty realizujące program.

W celu realizacji wieloletniego programu pomocy społecznej „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, konieczne jest włączenie się podmiotów administracji rządowej i samorządowej oraz łączenie samorządowych i rządowych źródeł finansowych. Koordynatorem Programu na szczeblu administracji rządowej jest Minister Pracy i Polityki Społecznej. Koordynatorem Programu na szczeblu wojewódzkim jest wojewoda, realizujący zadanie przy pomocy wydziału polityki społecznej. Koordynatorem Programu na szczeblu gminy jest wójt (burmistrz, prezydent miasta). Program na szczeblu gminy realizują samorządowe jednostki pomocy społecznej przy udziale innych jednostek organizacyjnych gminy.

2.2.1.5. Zadania podmiotów realizujących program.

Do zadań gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) należy:

- 1) koordynowanie Programu w gminie;
- 2) przyznawanie wynikającej z Programu pomocy za pośrednictwem kierowników ośrodków pomocy społecznej;
- 3) przekazywanie kwartalnej informacji o realizacji Programu w gminie do właściwego wojewody.

2.2.1.6. Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Ze środków przekazanych gminom z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Przyznanie pomocy, o której mowa w pkt 2, w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w sprawie i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

2.2.2. Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej "Asystent Rodziny".

W roku 2014 otrzymano dotację celową budżetu państwa na pokrycie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny w ramach tego programu. Kwota 27 039,00 zł stanowiła prawie 70% przeznaczonych przez GOPS wydatków związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny w 2013 r.³

Pracą asystenta w 2014 roku objęto 10 rodzin z liczbą 47 osób, w tym 33 dzieci.

2.2.3. Wyprawka szkolna

Celem programu jest pomoc dla uczniów w formie dofinansowania zakupu podręczników w danym roku szkolnym. Pomoc otrzymują dzieci rozpoczynające naukę, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Szczegółowe zasady przyznawania pomocy reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 818) w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych. Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów rozpoczynających naukę w danym roku szkolnym oraz liczbę uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie zakupu podręczników.

Tab. 13. Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna w latach 2012 - 2014

Grupa	Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie na podstawie kryterium dochodowego			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie poza kryterium dochodowym (10%)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
w klasach I szkoły podstawowej	40	35	47	17	20	0	0	0	0
w klasach II szkoły podstawowej	36	42	36	6	17	17	2	1	1
w klasach III szkoły podstawowej	46	36	31	10	4	16	2	1	1
w klasach IV szkoły podstawowej	43	46	38	12	0	0	2	0	0

³ Sprawozdania własne GOPS

w klasach II gimnazjum	36	46	33	0	0	0	0	0	0
w klasach III gimnazjum	28	32	36	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Miłkach

2.2.4. Pomoc materialna dla uczniów

Pomoc materialna dla uczniów z najbiedniejszych rodzin ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i umożliwienie im lepszego startu w dorosłe życie. Celem tych działań jest także zapobieganie podziałowi uczniów ze względu na sytuację materialną oraz stworzenie im możliwości równego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej. W ramach pomocy materialnej dla uczniów, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji materialnej, wypłacano stypendia szkolne. Zasady uzyskania pomocy zostały uregulowane w Regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miłki, który uchwaliła Rada Gminy. Zestawienie kwotowe pomocy materialnej dla uczniów wypłacanej w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tab. 14. Pomoc materialna dla uczniów w latach 2012 – 2014 [zł]

ROK	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2012	187	120.979,20
2013	182	161.839,60
2014	200	175.828,00
Razem:	569	458.546,80

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Miłkach

Pomoc materialna skierowana jest również dla dzieci i młodzieży za szczególne osiągnięcia naukowe i sportowe. Zestawienie kwotowe pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym za osiągnięcia naukowe i sportowe w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 15. Pomoc materialna dla uczniów z gminy Miłki o charakterze motywującym, w latach 2012 – 2014 [zł]

ROK	LICZBA UCZNIÓW KTÓRZY OTRZYMALI NAGRODY	KWOTA WYPŁACONYCH NAGRÓD
2011	67	8.040,00
2012	50	6.000,00

2014	71	8.520,00
Razem:	188	22.560,00

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Miłkach

2.3. Projekty unijne.

2.3.1. Projekt Systemowy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich "Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym".

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach od 2014 r. realizuje projekt systemowy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich "Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym". Zarządzeniem Nr 1/2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach w sprawie powołania **Klubu Integracji Społecznej w Miłkach**.

Klub dał możliwość 12 osobom z gminy uczestnictwa w zajęciach ze specjalistami. W okresie marzec – sierpień 2014 r. zorganizowano spotkania z psychologiem, prawnikiem, terapeutą oraz doradcą zawodowym w formie grupowej i indywidualnej. W roku 2014 na ten cel przeznaczono kwotę 110 531,00 zł .

Część diagnostyczna.

Niniejszy rozdział przedstawia diagnozę problemów pomocy społecznej na terenie gminy Miłki, którą prezentujemy w formie opisu problemów w funkcjonowaniu systemu pomocy w gminie, przedstawieniu pozytywnych i negatywnych stron pomocy społecznej, prezentacji zjawisk społecznych występujących na terenie gminy w formie tabel i wykresów.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIŁKI

1. Charakterystyka gminy

1.1. Położenie, powierzchnia

Gmina Miłki jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i w południowej części powiatu giżyckiego. Siedziba gminy znajduje się w Miłkach. Jest to gmina rolnicza, usytuowana w atrakcyjnym turystycznie rejonie - w obrębie Wielkich Jezior Mazurskich, na południe od Giżycka. Od strony północno-zachodniej jej granice wytyczają jeziora Niegocin, Boczne i Jagodne, południowa część to przede wszystkim lasy.

Gmina Miłki zajmuje powierzchnię 169,63 km², w tym:

- użytki rolne: 65% (10990 ha)
- lasy: 17% (2937 ha)
- wody: 11% (1790 ha)
- i stanowi 15,1% powierzchni powiatu giżyckiego⁴.

Niewątpliwym walorem gminy są przede wszystkim przepiękne pagórkowate tereny z wąskimi, rynnowymi jeziorami tworzącymi szlak: Wojnowo - Buwełno - Ublick Mały (tzw. Zielone Jezioro) z malowniczo położonymi nad nimi miejscowościami: Kleszczewem, Marcinową Wolą, Wyszowatem czy Konopkami Wielkimi. Dziewicze Bagna Nietlickie i zanikające jezioro Wąż stanowią ostoję dzikiej zwierzyny i ptactwa. Nad małymi, położonymi wśród lasów jeziorami w okolicach Bielskich i Danowa można znaleźć ciszę i spokój.

Gmina Miłki posiada sieć dróg umożliwiających łatwy dojazd do wszystkich miejscowości. Funkcjonują tu takie instytucje, jak Urząd Gminy, Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska", Bank Spółdzielczy, Ośrodek Zdrowia, urzędy pocztowe, sieć sklepów, bogaty wybór pól namiotowych i campingi.

⁴ Portret terytorium, Bank Danych lokalnych GUS

Rys 1. Województwo Warmińsko-mazurskie

Źródło: http://www.naszlidzbark.pl/wp-content/uploads/2014/04/warminsko_mazurskie.gif

Rys 2. Powiat Giżycki

Źródło: <http://www.gizycko.um.gov.pl/Miasto/Geografia/geografia.htm>

1.2. Turystyka

Gmina Miłki znajduje się na terenie tzw. Zielonych Płuc Polski. Teren ten nie jest skażony działalnością wielkich zakładów przemysłowych. Położenie gminy wśród lasów, jezior i pagórków stwarza wielkie możliwości działalności turystycznej.

Szlaki i atrakcje turystyczne:

- 1) szlaki rowerowe:
 - szlak niebieski - trasa wokół jeziora Niegocin: Giżycko – Bystry – Ruda – Rydzewo – Bogaczewo – Strzelce – Wilkasy – Giżycko (32 km),
 - szlak zielony: Wilkasy – Bogaczewo – Kanał Kula – Rydzewo – Wierciejki – Miłki – Lipińskie – Wydminy,
- 2) szlaki kajakowe:
 - Jezioro Niegocin – Wojnowo – Buwełno – Ublík Wielki – Ublík Mały,
 - "szlak Galindów": Okartowo – jezioro Tyrkło – jezioro Buwełno – jezioro Wojnowo – jezioro Niegocin – Giżycko,
- 3) szlak żeglugowy z Giżycka do Mikołajek,
- 4) liczne zabytki archeologiczne,
- 5) jeziora i lasy stwarzające świetne warunki dla miłośników wędkowania i wypoczynku na łonie natury.

Zabytki znajdujące się na terenie gminy:

- Do najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gmin wiejskiej Miłki należą:
- zabytki archeologiczne: zespół osadniczy w Marcinowej Woli i w Paprotkach, osada i cmentarzysko ciałopalne kultury bogaczewskiej w Paprotkach (początek n.e.), grodzisko półwyspowe w Staświnach,
 - kościół p. w. św. Andrzeja Boboli w Rydzewie,
 - kościół p. w. Matki Boskiej Królowej Polski w Miłkach,
 - zespół dworski w Jagodnie Małym,
 - cmentarze ewangelickie w miejscowościach: Wierciejki, Wyszowate,
 - cmentarze wojenne z okresu I wojny światowej w miejscowościach: Marcinowa Wola, Miłki (Przykop - dawny PGR), Paprotki.

1.3. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” spółka cywilna, świadcząca usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Zakład dysponuje gabinetem podstawowej opieki zdrowotnej i gabinetem lekarza stomatologa. Na terenie gminy znajduje się jeden punkt apteczny.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” spółka cywilna przygotował następujące dane dotyczące ochrony zdrowia:

Tab. 16. Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19. roku życia na terenie Gminy Miłki w 2014 roku

Rodzaj schorzeń	Liczba dzieci i młodzieży do 19. roku życia	Dorośli
Gruźlica	-	-
Nowotwory	1	53
Choroby tarczycy	6	74
Cukrzyca	1	190
Niedokrwistość	21	7
Choroby obwodowego układu nerwowego	-	-
Choroby układu krążenia w tym:	7	3
1) przewlekła choroba reumatyczna	7	723
2) choroba nadciśnieniowa	4	605
3) choroba naczyń mózgowych	-	26
4) niedokrwienność serca	-	89
5) przeżyty zawał serca	-	51
Przewlekłe choroby układu trawiennego	11	27
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	59	93
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	14	16
Przewlekły nieżyt oskrzeli	5	96
Otyłość	17	213

Tab. 17. Dane dotyczące liczby osób dorosłych, dzieci i młodzieży do 19 roku życia oraz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Miłki, które w latach 2012-2014 roku były objęte opieką stomatologiczną

Wiek	Ilość osób
Do 19 roku życia	345
Dorośli do 65 roku życia	761
Niepełnosprawni	10

1.4. Mieszkalnictwo

Na terenie gminy występuje indywidualne budownictwo jednorodzinne, zagrodowe oraz budownictwo wielorodzinne. Największymi ośrodkami mieszkaniowymi są wsie Miłki, Konopki Wielkie, Staświny, Ruda. Na koniec 2014 według GUS wieś Miłki zamieszkiwało 687 osób. Konopki Wielkie 441, Staświny 421, Ruda 360.

W zasobie gminy jest 18 mieszkań komunalnych w tym 4 mieszkania socjalne. Liczba wniosków oczekujących na mieszkania socjalne - 5⁵.

Mieszkańcy gminy mogą występować do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłki z wnioskami o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- 1) najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- 2) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- 3) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- 4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- 5) osobom zajmującym lokal bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

⁵ Sprawozdania własne GOPS

Tab. 18. Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2012 – 2014 [zł]

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w zł
2012	72	853	171.070,00
2013	68	816	172.325,00
2014	66	792	167.074,00

Źródło: Sprawozdanie własne GOPS

1.5. Oświata

W gminie Miłki istnieją 3 placówki oświatowe.

Tab. 19. Placówki oświatowe w Gminie Miłki

Nazwa Szkoły	Adres	Dyrektor	Liczba uczniów
Zespół Placówek Oświatowych:			239
1. Gimnazjum	ul. Szkolna 3 11-513 Miłki	Bożena Ferenc	90
2. Szkoła Podstawowa			113
3. Przedszkole Samorządowe			36
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	ul. Mazurska 94 Rydzewo 11-513 Miłki	Monika Michalak	77
Szkoła Podstawowa w Staświnach	Staświny 27 11-513 Miłki	Bożena Baranowska	70

1.5.1. Szkoła Podstawowa w Rydzewie

Tab. 20. Szkoła Podstawowa w Rydzewie

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni (łącznie liczba etatów)	Pracownicy administracyjni i obsługa (łącznie liczba etatów)
Szkoła Podstawowa w Rydzewie ul. Mazurska 94 Rydzewo 11-513 Miłki	64- Szkoła Podstawowa 13-"zerówka" Razem 77	10,17	4,75

W Szkole Podstawowej w Rydzewie zatrudnia się logopedę.

Programy i zadania, które są realizowane są w Szkole Podstawowej w Rydzewie wynikają z:

- 1) Gminnego Programu Przeciwdziałania narkomanii: "Znajdź właściwe rozwiązanie"- program dla kl. IV-VI.
Zadania realizowane w ramach szkolnego programu wychowawczego i profilaktyki (przeeglądy teatralne, apele, pogadanki, spotkania z Policją i Strażą Miejską w Miłkach)
- 2) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Zadania realizowane: przedstawienia teatralne, happeningi, konkursy ogólnopolskie, szkolne i powiatowe.
- 3) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miłki na lata 2011-2015.
Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Miłkach, z Policją, Strażą Gminną, Sądem Rejonowym w Giżycku. Punkt Konsultacyjny dla rodziców w szkole⁶.

⁶ Informacje Dyrektora Szkoły w Rydzewie

1.5.2. Szkoła Podstawowa w Staświnach

Tab. 21. Szkoła Podstawowa w Staświnach

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni (łączna liczba etatów)	Pracownicy administracyjni i obsługa (łączna liczba etatów)
Szkoła Podstawowa w Staświnach, Staświny 11-513 Miłki	70	9,39	3

W Szkole Podstawowej w Staświnach zatrudnia się logopedę.

W szkole prowadzi się świetlicę środowiskową.

Programy i zadania które są realizowane są w Szkole Podstawowej w Staświnach wynikają z:

- 1) Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:
Działania profilaktyczne w ramach godzin wychowawczych .
- 2) Gminnego Programu profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
Prowadzone są zajęcia dla chętnych dzieci z poczęstunkiem. Prowadzone są zajęcia wakacyjne i w okresie ferii zimowych.
- 3) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miłki na lata 2011-2015:
Liczne spotkania z policją i osobami związanymi z profilaktyką. Uczestnictwo w szkoleniach prowadzonych w Olsztynie przez Komendę Wojewódzką. Współpraca z pracownikami GOPS w Miłkach, Strażą Gminną i policją w sprawach wychowanków.
- 4) Gminnego Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną dla Gminy Miłki na lata 2012-2017.
Pomoc rodzinie obejmuje:
 - pomoc materialną dla potrzebujących dzieci (ubrania, dożywianie)
 - realizację programów “Szkłanka mleka”; “Owoce w szkole”⁷.

⁷ Informacje Dyrektora Szkoły w Staświnach

1.5.3 Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach

Tab. 22. Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni (łącznie liczba etatów)	Pracownicy administracyjni i obsługa (łącznie liczba etatów)
Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach.	239		
	w tym:		
1. Gimnazjum	90	26	12
2. Szkoła Podstawowa	113		
3. Przedszkola	36		

W Zespole Placówek Oświatowych w Miłkach zatrudnia się pedagoga oraz logopedę, a funkcję doradcy zawodowego pełni pedagog szkolny. W Zespole nie zatrudnia się pielęgniarki, jednak zawiera się umowę z ośrodkiem zdrowia na świadczenie usług. Zespół nie prowadzi świetlicy.

Programy i zadania które są realizowane są w Zespole Placówek Oświatowych w Miłkach wynikają z:

- 1) Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
Koncerty profilaktyczne, promowanie zdrowego stylu życia, spotkania z przedstawicielami policji. Godziny wychowawcze (profilaktyka i informacja).
Formy teatralne, koła zainteresowań.
- 2) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, promowanie zdrowego stylu życia, realizacja programu "Znajdź właściwe rozwiązanie", koncerty profilaktyczne, formy teatralne, godziny wychowawcze, konkursy.
- 3) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miłki na lata 2011-2015.
Przygotowanie dziecka /ucznia do bezpiecznego uczestnictwa w życiu społecznym.
Współpraca z Kuratorem Sądowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku.
Czuwanie nad znajomością praw dziecka / ucznia.
Liczne spotkania z policją i osobami związanymi z profilaktyką. Uczestnictwo

w szkoleniach prowadzonych w Olsztynie przez Komendę Wojewódzką. Współpraca z pracownikami GOPS w Miłkach, Strażą Gminną i policją w sprawach wychowanków.

- 4) Gminnego Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną dla Gminy Miłki na lata 2012 - 2017.

Pomoc rodzinie obejmuje:

- pomoc w zakresie działalności pedagoga, logopedy.
- realizację programów "Szlanka mleka"; "Owoce i warzywa w szkole", "Wyprawka Szkolna", "Mam kota na punkcie mleka",
- współpracę z GOPS w zakresie dożywiania,
- organizację świetlicy szkolnej, zajęć pozalekcyjnych.

- 5) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Miłki w latach 2008 - 2015.

Współpraca z GOPS w Miłkach, Zespołem Interdyscyplinarnym w Miłkach.

Organizacja zajęć pozalekcyjnych, konkursów oraz wycieczek.⁸

1.6. Ludność

Liczba ludności w gminie Miłki na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 3842 mieszkańców⁹.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Miłki na dzień 31.12.2014 r. przedstawiała się następująco: ogółem na 3842 mieszkańców, gminę zamieszkiwało 765 osób w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym 2480 mieszkańców, a w wieku poprodukcyjnym 577 mieszkańców.¹⁰

⁸ Informacje Dyrektora Zespołu Szkół w Miłkach

⁹ Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach

¹⁰ Tamże

Tab.23. Struktura ludności Gminy Miłki z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2012 - 2014

Wiek mieszkańców w latach	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		31.12.2014 r.	
	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek
ogółem	3786	100%	3842	100%	3842	100%
0 - 17	793	20,94%	765	19,91%	765	19,91%
Kobiety 18 - 59	1108	29,26%	1086	28,26%	1086	28,26%
Kobiety 60 i więcej	386	10,19%	394	10,25%	394	10,25%
Mężczyźni 18 - 64	1410	37,24%	1394	36,28%	1394	36,28%
Mężczyźni 65 i więcej	179	4,72%	183	4,76%	183	4,76%

Źródło: Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach

Tab. 24. Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2014 roku

Urodzenia	43
Zgony	38
Przyrost naturalny	5
Wymeldowania	58
Zameldowania	109
Saldo migracyjne	49

Źródło: Dane z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Miłkach

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców gminy Miłki nie ulegała zbyt dużym zmianom. Należy mieć na uwadze, że w niedalekiej przyszłości znaczna grupa mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasilą oni grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Gmina Miłki jest gminą o charakterze typowo rolniczym. Zachodzące przemiany społeczno-gospodarcze zmieniają charakter gminy z rolniczego na rolniczo-usługowy.

2. Kwestie społeczne.

2.1. Bezdomność

Bezdomność, z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną o znaczeniu i zasięgu globalnym, mającym specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Bezdomność warunkują liczne przyczyny, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- rozpad rodziny, a więc zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełniania przez rodzinę jej podstawowych funkcji,
- pogłębiające się ubóstwo pewnych warstw społecznych,
- eksmisje, prawny nakaz opuszczenia lokalu, spowodowany w większości przypadków zadłużeniem z tytułu opłat czynszowych,
- opuszczenie zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do mieszkania,
- brak stałych dochodów i stałego źródła utrzymania,
- przemoc w rodzinie,
- konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej,
- uzależnienia,
- brak schronienia spowodowany: opuszczeniem Domu Dziecka, opuszczeniem szpitala psychiatrycznego,
- uchodźstwo.

Działania o charakterze profilaktycznym w gminie winny być skierowane między innymi do następujących osób i grup społecznych:

- osób i rodzin zagrożonych eksmisją,
- wychowanków opuszczających Domy Dziecka,
- osób opuszczających zakłady karne,
- środowisk patologicznych,
- innych grup szczególnie zagrożonych bezdomnością.

Zapewnienie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i wynika z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. z 2012 r. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

2.2. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest czynnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają.

Zbyt długie pozostawanie bezrobotnym niesie ze sobą wiele zagrożeń, z których najpoważniejsze to ubóstwo, gdyż dotyka ono bezpośrednio bezrobotnego oraz całą jego rodzinę. Tak w krajach bogatych, jak i biednych stanowi to problem polityczny, a różnica polega na sposobie walki z tym negatywnym zjawiskiem. Obecny system gospodarczy w Polsce bardziej sprzyja wzrostowi liczby ludzi biednych niż bogatych. Ludzi biednych najwięcej jest wśród osób niepracujących: bezrobotnych, emerytów, rencistów.

Granice ubóstwa wyznaczało zawsze minimum socjalne tzn. koszyk dóbr i usług tak obliczony, by pozwalał na bardzo skromną egzystencję. Ustawowa granica ubóstwa zwana jest progiem interwencji socjalnej, czyli wyznaczonej kwotami, od których przysługują zasiłki od gminy bądź państwa. W Polsce minimum socjalne szacowane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Polskie ubóstwo charakteryzuje się szczególną strukturą. Dotyka ono nie tylko bezrobotnych, lecz również osoby pracujące i zarabiające, w szczególności: pracowników najemnych we wszystkich sektorach, rolników, rzemieślników, jak również emerytów i rencistów.

Za ubóstwo uważa się warunki materialne nie zapewniające zaspokajania podstawowych potrzeb, uważanych za niezbędne. Wśród wielu przyczyn powstawania ubóstwa należy zwrócić uwagę na bezrobocie, bezdomność, brak wykształcenia lub niski jego poziom, brak komunikacji społecznej, niewłaściwą i niewystarczającą ochronę socjalną, nadmierne zadłużenie rodzin. Poniżej minimum socjalnego żyło w ostatnich latach od kilku do kilkunastu procent ludności. W najtrudniejszej sytuacji w badanych latach w gminie Miłki pozostawały rodziny, dla których podstawą utrzymania były świadczenia społeczne. Ponadto utrzymało się też zjawisko częstego zagrożenia ubóstwem ludzi młodych, głównie z rodzin wielodzietnych. Głębokie ubóstwo związane było z bezrobociem, zwłaszcza przy niskim poziomie wykształcenia wraz z wielodzietnością.

2.3. Bezrobocie

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechności pracy tzw. „na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy przy wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania

ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku przygotował następujące dane dotyczące Gminy Miłki.

Tab. 25. Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2012 – 2014.

Czas bez zatrudnienia w miesiącach	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Do 1	23	47	34
1 – 3	74	63	47
3 – 6	47	53	42
6 – 12	51	46	42
12 - 24	48	46	50
Powyżej 24	17	30	38
Razem	260	285	253

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

W porównaniu do lat poprzednich można zaobserwować nieznaczny spadek osób bezrobotnych. Spośród bezrobotnych będących zarejestrowanych w 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku, 38 to osoby długotrwałe bezrobotne, co stanowi 15% ogółu zarejestrowanych mieszkańców gminy Miłki. Najwięcej bezrobotnych jest w przedziale wiekowym 25-34 lata – jest to 81 osób, co stanowi 32% ogółu zarejestrowanych.

Tab. 26. Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2012 – 2014.

Przedział wiekowy bezrobotnych w latach	2011 r.	2012 r.	2014 r.
18-24	81	78	58
25-34	71	78	81
35-44	37	43	41
45-54	47	54	51
55-59	20	26	18
60-64 lat	4	6	4
Razem	260	285	253

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

Wśród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku mieszkańców gminy Miłki występuje również zróżnicowanie pod względem wykształcenia oraz stażu pracy osób bezrobotnych.

Tab. 27. Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2012 - 2014

Rok	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2012	17	49	21	58	115
2013	12	55	25	70	123
2014	12	50	25	63	103

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

Tab. 28. Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2012-2014

Rok	Brak stażu	Do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej
2012	69	42	64	29	29	24	3
2013	72	48	66	32	38	23	6
2014	67	47	58	26	37	14	4

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

W 2014 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, tj. 43% ogółu zarejestrowanych, a biorąc pod uwagę staż pracy przed

zarejestrowaniem, to są to osoby bez stażu pracy - 67 osób, co stanowi 27% ogółu zarejestrowanych.¹¹

2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania.

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Zdrowie i choroba są nieodłącznymi elementami życia każdego człowieka. Choroba jest przeciwieństwem zdrowia, a więc przeciwieństwem równowagi między organizmem, a środowiskiem zewnętrznym. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako „stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego”, a nie tylko jako brak schorzenia czy choroby. Choroba przejawia się zmianą w samopoczuciu, w zmianach biologicznych oraz w zmianach statusu społecznego. Osoba zdrowa jest sprawna życiowo, samodzielna, gotowa podejmować różne role społeczne wybrane przez siebie i przypisane przez społeczeństwo.

Długotrwała i przewlekła choroba jest również jednym z powodów zgłaszania się mieszkańców gminy o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem.

Na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Niepełnosprawnych w roku 2014 skorzystali mieszkańcy Gminy Milki:

1 osoba z turnusu rehabilitacyjnego, na kwotę 1.032,00 zł

1 osoba z zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, na kwotę 360,00 zł

31 osób z zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i pomocniczy, na kwotę 29 237,76 zł.

¹¹ Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

2.5. Starzenie się społeczeństwa

Jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych, podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej.

Występuje mniejsza zdolność przystosowywania się do nowych sytuacji, pogorszenie pamięci, zainteresowania innymi osobami, zmienność nastrojów, płacliwość, skłonność do depresji, wzrost podejrzliwości i poczucia zagrożenia. Szczególną uwagę należy zwrócić na pomoc i aktywizację osób „złotego wieku” oraz dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej kategorii mieszkańców z życia społecznego.

Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony.

Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia osobom samotnym, przewlekle chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, są finansowane ze środków własnych gminy.

2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to wynik narastających problemów, na które składa się kilka przyczyn. Są to:

- brak czasu i zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci;
- brak zainteresowania postępami w nauce oraz sposobami spędzania przez dzieci wolnego czasu;
- częste wyjazdy rodziców za granicę, co wiąże się w tak zwanym „eurosieroctwem”;
- brak jednego z rodziców;

- problemy w rodzinie, np. uzależnienia, przemoc domowa;
- niedojrzałość emocjonalna rodziców.

Dzieci zostają pozostawione same sobie lub pod opieką dziadków, którzy nie są przygotowani do rozwiązywania współczesnych problemów i mają trudności z buntującymi się nastolatkami. W rodzinach nie rozmawia się z dziećmi o ich dylematach czy problemach. Nieobecność rodziców pozbawia dzieci wzorców do naśladowania, dlatego szukają one modelu życia wśród rówieśników. Zaburzona rodzina „produkuje” „skrzywione” dzieci, które są pozbawione poczucia własnej wartości, nie radzą sobie z własnymi emocjami, brak im umiejętności zakładania normalnej rodziny, bo nigdy takiej nie miały.

2.7. Przemoc w rodzinie

Definicja przemocy w rodzinie, zawarta jest w art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.). Dla przypomnienia za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Z definicji przemocy w rodzinie kształtuje się wniosek, że przemoc stanowi zagrożenie wewnętrzne, na które może być narażona rodzina. Jej formy mogą przyjąć kilka postaci:

- **fizyczną** (popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.);
- **psychiczną** (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej);
- **seksualną** (zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecim);
- **ekonomiczną** (ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zaoszczędzonych, zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej);

- **zaniedbania** (niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki medycznej, chłód, obojętność).

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, a ofiary zaczynają coraz częściej ujawniać się i sięgać po pomoc z zewnątrz. Z wywiadów środowiskowych pracowników GOPS wynika, że przemoc dotyczy głównie osoby z rodzin alkoholowych. Są to głównie żony i dzieci alkoholików, które dotyka zaniedbanie. Bieda i trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów. Ofiary przemocy domowej mogą korzystać z bezpłatnej Niebieskiej Linii (22 668-70-00), gdzie otrzymają od kompetentnych osób pomoc i poradę, co w danej sytuacji można i należy zrobić. Policja ewidencjonuje przypadki przemocy domowej poprzez procedurę Niebieskiej Karty. Jej głównym zadaniem jest udokumentowanie konkretnego przypadku przemocy, zaplanowanie pomocy krótkofalowej i długofalowej członkom dotkniętej rodziny, interwencja wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami, świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej.

2.8. Alkoholizm i narkomania

Alkoholizm jest nałogiem, który prowadzi do zmian fizycznych (m. in. uszkodzenie narządów mięsnych, przewodu pokarmowego, serca) oraz psychicznych (m. in. zaburzeń zachowania, utraty krytycyzmu, obniżenia uczuciowości wyższej, występowania stanów depresyjnych, prób samobójczych, agresji) w końcowym stanie – do zespołu otępiennego.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie w sytuacjach, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne. Alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbicie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy, obniżenie jakości. Jest jednym z głównych czynników rozwoju przestępczości. Znaczna część wypadków komunikacyjnych związana jest z zazywaniem alkoholu.

W gminie Miłki działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja, która inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Ponadto ma ona na celu

rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Prowadzi również postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu oraz uzależnionych od alkoholu poprzez kierowanie na badania oraz sporządzanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe.

W skład komisji wchodzi przedstawiciele m. in. policji, nauczycieli, urzędu gminy, ośrodka zdrowia oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach. Komisja rozpatruje sprawy, które należą do jej zadań, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są stosownie do potrzeb.

Na podstawie informacji Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Giżycku, w roku 2014 leczenie odwykowe w trybie ambulatoryjnym podjęły 4 osoby, które odbyły 10 wizyt w Ośrodku, a w trybie stacjonarnym z Ośrodka korzystało 5 osób.

Narkomania (z greckiego narke – odurzenie, mania – szaleństwo), patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych) albo innych środków uzależniających (narkotyki, leki uspokajające i psychotropowe). Charakteryzuje się koniecznością przyjmowania środka odurzającego, tendencją do stałego zwiększania dawki oraz fizycznym i psychicznym uzależnieniem. Zaprzestanie zażywania powoduje bardzo przykre doznania abstynencyjne, prowadzące w krańcowych przypadkach nawet do zejścia śmiertelnego.

Narkomania jest zwykle wynikiem wielokrotnego zażycia środka uzależniającego, jedynie wyjątkowo, np. przy zażyciu kokainy czy heroiny, rozwija się po jednorazowej dawce. Coraz częściej spotykamy się w prasie i literaturze z różnymi określeniami dotyczącymi tego samego zjawiska: narkomania, lekomania, toksykomania. Środki wywołujące to zjawisko noszą miano: narkotyków, leków psychotropowych, środków odurzających. Narkomania w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamliwości. Często staje się przyczyną wejścia na drogę przestępczą.

Produkcja narkotyków, fałszowanie recept, kradzież leków w szpitalach i aptekach, popełnianie przestępstw w celu uzyskania środków na narkotyki są nieodłączną stroną uzależnienia. Zaawansowane stadium narkomanii jest ciężką chorobą wyniszczającą, organizm,

prowadzącą do śmierci. Śmiertelność u narkomanów jest bardzo wysoka (najczęściej w wyniku przedawkowania), a niezależnie od tego dodatkowym czynnikiem jest obecnie zarażenie się wirusem HIV.

Skala zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodszych ludzi, a sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków oraz brak wiedzy rodziców czy opiekunów prawnych. Czynnikiem warunkującym uzależnienie jest m.in. efekt farmakologiczny środków odurzających, czyli zdolność do wywołania uczucia zwanego euforią, tzw. nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, iż w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort psychiczny w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa, jakości tak bardzo poszukiwanych, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. Efekt ten zapewnia możliwość ucieczki od stresu i frustracji zrodzonych w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Stanowi też wzmocnienie, skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy stan, co z kolei jest początkiem drogi, która wiedzie do uzależnienia.

ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT

Planowanie strategiczne posiada też swoje specyficzne instrumenty z zakresu analizy strategicznej, które są wykorzystywane do konstrukcji diagnozy w strategii rozwiązywania problemów społecznych. Analiza SWOT jest postępowaniem badawczym spełniającym najważniejsze funkcje diagnostyczne, pozwala na ocenę całości, ale jednocześnie wskazuje na słabe punkty systemu, które z czasem można przełożyć na konkretne rozwiązania. Zakres analizy jest odnoszony zarówno do czynników wewnętrznych jak szeroko rozumianej rzeczywistości zewnętrznej. W procesie tej analizy stosuje się zasadniczo dwa kryteria oceny czynników wpływających na rzeczywistość tj. rodzaj skutku rzeczywistego lub potencjalnego oddziaływania danego czynnika na organizację oraz szeroko rozumianą lokalizację czynnika względem organizacji, stosując złożone postępowanie dyskryminacyjne uzyskuje się cztery grupy czynników, których pierwsze litery angielskich nazw składają się na nazwę metody, tzn. Mocne (strengths) i zagrożenia (threats).

Analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o dane uzyskane z ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy. Uwzględniono kluczowe dla środowiska kwestie, które pogrupowano wg kategorii właściwych dla analizy, oceniając odpowiedź lokalnego systemu polityki społecznej na występujące potrzeby społeczne. Analizując wewnętrzne uwarunkowania oceniano w szczególności:

- istniejącą infrastrukturę społeczną;
- jakość realizowanych usług;
- specjalizacje kadr służb społecznych;
- kondycję organizacji pozarządowych;
- postawy beneficjentów systemu;

Podając analizie uwarunkowania zewnętrzne oceniano w szczególności:

- ramy prawne funkcjonowania systemu polityki społecznej;
- istniejące programy mające wpływ na samorząd lokalny;
- współprace z innymi podmiotami w rozwiązywaniu kwestii społecznych;
- postawy społeczne wobec poszczególnych problemów;

1. Konsultacje społeczne

W celu zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie gminy Miłki przeprowadzono ankietę dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki na lata 2016 - 2023. Główną zaletą tego rodzaju badania była możliwość dotarcia do wielu grup społecznych. Ankiety zostały udostępnione w jednostkach organizacyjnych gminy oraz przekazane do szkół i jednostek współpracujących Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Część z nich została przekazana Radnym Rady Gminy Miłki oraz organizacjom pozarządowym.

Ankiety wypełniono anonimowo.

1.1 Analiza ankiet

Jednym z elementów współtworzących Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych jest opinia obywateli na temat sytuacji społecznej panującej w regionie. Aby uzyskać jej obraz, przeprowadzono badanie ankietowe, skierowane do mieszkańców gminy, które miało na celu ustalenie zakresu aktualnych problemów społecznych występujących w samorządzie oraz postrzegania pewnych zjawisk mających charakter problemów społecznych. Kwestionariusz ankietowy zawierał 16 pytań merytorycznych oraz metryczkę, w której respondenci umieszczali swoje dane (płeć, wiek, wykształcenie, stan rodziny oraz status zawodowy). Ostatni punkt kwestionariusza stanowiło miejsce na wskazanie sposobu rozwiązania problemów wymienionych w ankiecie.

Wyniki ankiet zostały wykorzystane, jako jedno z kilku źródeł informacji, do sformułowania analizy SWOT, a następnie do sformułowania celów i projektów strategicznych.

Niniejsza analiza zaprezentuje wyniki badania opinii mieszkańców o sytuacji społecznej w gminie Miłki. Pierwszym elementem analizy będzie charakterystyka grupy badawczej, a następnie raport przejdzie do części merytorycznej, opisując poszczególne obszary.

Respondentom uczestniczącym w konsultacjach, zadano pytania, zgrupowane w obszarach badawczych: rynku pracy oraz sytuacji warunków życia i sytuacji społecznej rodzin. 77 ankiet wróciło od mieszkańców, ale nie wszystkie z nich były kompletnie wypełnione (na niektóre pytania nie udzielono odpowiedzi).

Wśród ankietowanych przeważały kobiety 59, co stanowi 76,60% , mężczyźni wzięli udział w 23,4% - 18. Zdecydowana większość osób, które udzieliły odpowiedzi to ludzie w wieku 35 – 50 lat , to jest 45,5 % i osoby w wieku powyżej 50 lat- 21 ankiet, tj. 27,3 % . Osoby, które udzieliły odpowiedzi posiadają wykształcenie zawodowe i średnie zawodowe - w sumie 16 osób, tj. 20,77 % i utrzymujące się z pracy zarobkowej - ilość 54 osób tj. 70,12%.

Ankietowani to w większości osoby, których stan rodziny wynosi od 2 do 5 osób, 62 osób tj. 80,51 % i posiadają dzieci w ilości od 1 do 3 – 51 osób – tj. 66,23 %.

W ankiecie uczestniczyło 16 osób bezrobotnych tj. 20,77 %. Są to osoby bezrobotne przez okres do 5 lat, wśród których 10 osób bezrobotnych, tj. 62,50% jest chętnych do podjęcia jakiegokolwiek pracy.

Mieszkańcy, którzy odpowiedzieli na pytanie o dostępie do placówek służby zdrowia (35 ankietowanych), określili go jako:

- bardzo dobry - 6 osób (tj. 17,14%),
- dobry - 15 osób (tj. 42,85),
- dostateczny- 8 osób (tj. 22,88%),
- niewystarczający - 5 osób (tj. 14,28%),
- nie mam zdania- 1 osoba (tj. 2,85%).

Ankietowani wskazali także lekarzy specjalistów, którzy według badanych są najbardziej potrzebni na terenie gminy. Udzielono 134 odpowiedzi:

- Laryngolog – 21 odpowiedzi (tj. 15,80%);
- Okulista- 19 odpowiedzi (tj. 14,30%);
- Kardiolog – 13 odpowiedzi (tj. 9,80%)
- Ortopeda – 12 odpowiedzi (tj. 9,10%);
- Ginekolog – 11 odpowiedzi (tj. 8,30%);
- Stomatolog – 10 odpowiedzi (tj. 7,60%);
- Psycholog – 9 odpowiedzi (tj. 6,80%);
- Dermatolog – 6 odpowiedzi (tj. 4,60%);
- Chirurg – 6 odpowiedzi (tj. 4,60%);
- Psychiatra – 5 odpowiedzi (tj. 3,90%)
- Medycyna Pracy, Onkolog, Logopeda, Pediatria, Neurolog, Alergolog, Rehabilitant– po 2 odpowiedzi (tj. 11,00%);
- Pulmonolog, Internista, Reumatolog, Urolog, Onkolog - po 1 odpowiedzi (tj. 4,20%).

Mieszkańcy w ankiecie podali problemy zdrowotne i inne, mające wpływ na zdrowie, które według nich występują na terenie gminy Miłki. Udzielono łącznie 76 odpowiedzi:

- Alkoholizm - 25 odpowiedzi (tj. 32,89%);
- Choroby układu krążenia - 9 odpowiedzi (tj. 11,84%);
- Nowotwory i Cukrzyca - po 7 odpowiedzi (tj. 18,42);
- Problemy reumatologiczne – 5 odpowiedzi (tj. 6,57%).

- Otyłość - 6 odpowiedzi (tj. 7,89%);
- Brak dostępu dzieci do stomatologa i oczekiwanie na wizytę u lekarza – po 2 odpowiedzi (tj. 5,26%)
- Po 1 odpowiedzi (tj. 18,42%): Mała aktywność fizyczna; nieprawidłowe odżywianie; zwyrodnienie stawów; problemy dermatologiczne; problemy wzrokowe; woda kielepskiej jakości; próchnica; nastawienie p. Malinowskiej do zlecenia badań; brak dostępu do USG, wszawica w szkołach, choroby onkologiczne, opieka nad osobami starszymi, nadciśnienie.

Według ankietowanych wpłynąć na poprawę zdrowia (106 odpowiedzi) powinna:

- edukacja - 18 odpowiedzi, (tj. 17,00%),
- profilaktyka - 44 odpowiedzi (tj. 41,50%),
- lepszy dostęp do służby zdrowia - 44 odpowiedzi (tj. 41,50%).

W ankiecie uczestniczyły 4 osoby niepełnosprawne co stanowi 5,19% badanych. Wśród tych osób 3 wskazały niepełnosprawność ruchową, zaś 1 osoba niepełnosprawność intelektualną. 14 osób (tj. 18,18%) spośród ankietowanych wskazało, że ma w rodzinie osobę niepełnosprawną.

65 osób ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom niepełnosprawnym jest:

- wystarczająca - 10 odpowiedzi (tj. 15,38%);
- niewystarczająca - 22 odpowiedzi (tj. 33,84%);
- raczej wystarczająca - 11 odpowiedzi (tj. 16,92%);
- raczej niewystarczająca- 12 odpowiedzi (tj. 18,46%);
- nie miało zdania - 10 odpowiedzi (tj. 15,38%).

W ramach badania ankietowani określili również zmiany, jakie mogły by pomóc niepełnosprawnym lepiej funkcjonować na terenie gminy Miłki (udzielono 56 odpowiedzi):

- podjazdy dla osób niepełnosprawnych do Urzędu Gminy, sklepu, kościoła, poczty - 25 odpowiedzi (tj. 44,64%);
- dzienne domy pomocy – 5 odpowiedzi (tj. 8,94%);
- rehabilitacja/ rehabilitant- 11 odpowiedzi (tj. 19,64%);
- zatrudnienie pracowników do opieki nad niepełnosprawnymi - 2 odpowiedzi (tj. 3,57%);
- po 1 odpowiedzi (tj. 23,21%) wymieniło następujące uwagi - więcej przejść dla pieszych; parkingi; dobra organizacja, pomoc jest dobra, lepszy dostęp do

specjalistów, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, zajęcia terapeutyczne, psycholog, dostęp do sprzętu, grupy wsparcia, załatwienie spraw on-line, dofinansowanie z PFRON-u , dojazd do placówek .

Na 77 ankietowanych, 31 osób (tj. 40,26%) wyraziło chęć uczestnictwa w szkoleniach:

- praktyczno-warsztatowych - 10 osób (tj. 32,26%),
- praktyczno- teoretycznych - 21 osób (tj. 67,74%).

Mieszkańcy, którzy uczestniczyli w wypełnianiu ankiety (115 odpowiedzi) stwierdzili, że chcieliby móc korzystać z bezpłatnych porad następujących ekspertów:

- prawnika - 35 odpowiedzi (tj. 30,43%);
- psychologa dla dzieci - 18 odpowiedzi (tj. 15,65%);
- psychologa dla osób dorosłych - 12 odpowiedzi (tj. 10,43%);
- terapeuty uzależnień - 9 odpowiedzi (tj. 7,82%);
- terapii rodzinnej -10 odpowiedzi (tj. 8,69%);
- doradcy zawodowego, logopedy, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - po 8 odpowiedzi (tj. 20,90%);
- pedagoga - 7 odpowiedzi (tj. 6,08%).

Ankietowani, na pytanie czy czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, odpowiedzieli w większości, że tak (60 osób), 7 osób odpowiedziało przecząco. W ankiecie zapytano o wskazanie przez mieszkańców miejsc niebezpiecznych. Udzielono 86 odpowiedzi:

- miejsca słabo oświetlone - 38 odpowiedzi (tj. 44,18%);
- miejsca grupowania się młodzieży i dorosłych w porach wieczornych - 23 odpowiedzi (tj. 26,74%);
- przystanek autobusowy – 16 odpowiedzi (tj. 18,69%);
- park, plaża - po 3 odpowiedzi (tj. 6,97%);
- pod sklepem, droga przez wieś, boisko – po 1 odpowiedzi (tj. 3,48%).

Mieszkańcy w 230 odpowiedziach potwierdzili znajomość następujących instytucji wspomagających rodziny:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach - 70 odpowiedzi;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku - 43 odpowiedzi;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Giżycku - 13 odpowiedzi;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 27 odpowiedzi;

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 20 odpowiedzi;
- Urząd Gminy- Punkt konsultacyjny ds. uzależnień w Miłkach - 11 odpowiedzi;
- Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku - 46 odpowiedzi.

Ankietowani wskazali problemy występujące według nich w ich miejscu zamieszkania:

- bezrobocie - 65 odpowiedzi;
- alkoholizm - 60 odpowiedzi;
- słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych - 25 odpowiedzi;
- słaby dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów użytku publicznego (urzędów, placówek kultury, szkół, przedszkola, itp.) - 18 odpowiedzi;
- narkomania - 12 odpowiedzi;
- problemy wychowawcze z dziećmi - 12 odpowiedzi;
- samotność - 12 odpowiedzi;
- przemoc w rodzinie - 10 odpowiedzi;
- brak zróżnicowanych ofert kulturalnych dla różnych grup wiekowych - 8 odpowiedzi;
- brak miejsc parkingowych - 8 odpowiedzi.
- długotrwała i ciężka choroba - 7 odpowiedzi;
- przestępczość - 6 odpowiedzi;
- przemoc rówieśniczą – 6 odpowiedzi;
- brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych - 4 odpowiedzi.

Jako rozwiązanie ww. problemów określono (36 odpowiedzi):

- ożywienie gospodarki - 8 odpowiedzi;
- tworzenie nowych miejsc pracy - 3 odpowiedzi;
- więcej spotkań w GOK Młodzieży - 2 osoby;
- edukacja - 2 odpowiedzi;
- opieka osób starszych - 2 odpowiedzi;
- szkolenia - 2 odpowiedzi;
- praca z rodzinami patologicznymi - 2 odpowiedzi;
- gabinet ginekologa - 1 odpowiedź;
- organizowanie spotkań - 1 odpowiedź;
- kontrola osób korzystających z pomocy społecznej - 1 odpowiedź;
- zwiększenie liczby pracowników ośrodka pomocy społecznej - 1 odpowiedź;

- wolontariat - 1 odpowiedź;
- ochrona środowiska - 1 odpowiedź;
- zajęcia pozaszkolne - 1 odpowiedź;
- prace sezonowe - 1 odpowiedź;
- spotkania uświadamiające - 1 odpowiedź;
- popularyzacja zbieractwa - 1 odpowiedź;
- nowe miejsca parkingowe - 1 odpowiedź;
- klub AA - 1 odpowiedź;
- ograniczenie liczby punktów sprzedaży alkoholu - 1 odpowiedź;
- pedagogizacja rodziców - 1 odpowiedź;
- większe zainteresowanie instytucji publicznymi potrzebami obywateli- 1 odpowiedź.

1.1.1. Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- 1) stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- 2) dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- 3) dobra współpraca z Kościołem.

Szanse

- 1) traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego,
- 2) istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- 3) dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- 1) występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej.

1.1.2. Kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- 1) współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- 2) sprawny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży (dobra komunikacja),
- 4) rozwój wolontariatu wśród dzieci i młodzieży,
- 5) zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzenia czasu wolnego.

Słabe strony

- 1) ograniczona ilość środków finansowych na profilaktykę,
- 2) ograniczona koordynacja działań instytucji i służb na rzecz rodziny,
- 3) niewystarczająca edukacja społeczna,
- 4) nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- 5) ograniczony zakres wsparcia przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- 6) deficyt planów resocjalizacyjnych oraz dla nieletnich i samotnych matek,
- 7) ograniczony zakres działań zapobiegających dysfunkcjom w rodzinie,
- 8) nie przeprowadza się specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży,
- 9) brak narzędzi do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej.

Szanse

- 1) wzrost świadomości społecznej władz samorządowych,
- 2) wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- 3) decentralizacja władzy sprzyja pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- 4) programy profilaktyczne prowadzone przez szkoły.

Zagrożenia

- 1) występowanie zjawisk: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny; uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- 2) niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- 3) niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- 4) brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

1.1.3. Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- 1) wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- 2) aktywna współpraca środowiska lokalnego na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Słabe strony

- 1) wysoka skala bezrobocia,
- 2) występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- 3) niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale.

Szanse

- 1) współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- 2) wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Zagrożenia

- 1) rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych,
- 2) brak powiązania programów dla długotrwale bezrobotnych z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowaniem i reorganizacją,
- 3) zbyt wolny wzrost mobilności zawodowej,
- 4) istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

1.1.4. Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- 1) przygotowanie kadry w dziedzinie spraw osób starszych.

Słabe strony

- 1) brak szczegółowych analiz kwestii osób starszych na terenie gminy.
- 2) brak określonych standardów usług dla osób starszych w pomocy instytucjonalnej,
- 3) niski poziom życia osób starszych;
- 4) wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- 5) zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniowe,
- 6) ograniczona liczba miejsc aktywizujących osoby starsze,

Szanse

- 1) dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- 2) podmiotowe traktowanie osób starszych,
- 3) system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osobom starszym jako szansa na poprawę warunków ich życia.

Zagrożenia

- 1) brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- 2) niedostosowanie infrastruktury do osób starszych,
- 3) brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- 4) niewłaściwie rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- 5) problem ujawniających się enklaw starości,
- 6) migracja ludzi młodych na inne tereny oraz niekorzystne zjawiska demograficzne,
- 7) ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.

1.1.5. Kwestia osób bezdomnych

Słabe strony

- 1) deficyt lokali socjalnych,
- 2) deficyt indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności,
- 3) brak organizacji pozarządowych podejmujących kwestie bezdomności.

Szanse

- 1) edukowanie o rozumieniu potrzeb osób bezdomnych.

Zagrożenia

- 1) brak obiektywnych informacji w mediach o bezdomności,
- 2) bezdomni bardzo często są długotrwale bezrobotni.

1.1.6. Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- 1) rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych,
- 2) dobry przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi.

Słabe strony

- 1) niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.
- 2) brak szczegółowych analiz kwestii osób niepełnosprawnych na terenie gminy,
- 3) bariery utrudniające pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- 4) brak bazy rehabilitacyjnej oraz oferty opieki nad osobami niepełnosprawnymi,

Szanse

- 1) wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; edukowanie o rozumieniu ich potrzeb,
- 2) likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- 1) brak współpracy sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 2) brak działań w zakresie upowszechniania w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw.

1.2. Podsumowanie diagnozy

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2016-2023.

Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach.

Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz podniesienie standardu życia osób niepełnosprawnych,
2. poprawa jakości życia ludzi starszych oraz wspieranie aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin,
3. zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią,
4. organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym, które szczegółowo opisane zostały w rozdziale IV niniejszej strategii.

ROZDZIAŁ IV. MISJA I ZAŁOŻENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Celem strategii jest podejmowanie działań w zakresie organizacji wsparcia dla osób podlegających wykluczeniu społecznemu i poprawa ich sytuacji.

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską oraz poprawę sytuacji materialnej. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Kluczowym zadaniem Gminy Miłki w obszarze polityki społecznej, jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych. Ważnym zadaniem jest zaspokojenie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego oraz uaktywnienie środowiska lokalnego. Wdrażanie strategii powinno zintegrować społeczeństwo gminy i przyczynić się do efektywnego rozwiązywania problemów społecznych.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki na lata 2016 -2023 będzie osiągnana poprzez realizację czterech priorytetów oraz składających się na nie celów operacyjnych i kierunków działań, wyodrębnionych w ramach przeprowadzonej diagnozy i analizy sytuacji społecznej gminy Miłki oraz badań ankietowych.

Określone priorytety są wypadkową uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wskazanych w analizie SWOT oraz celów określonych w strategicznych dokumentów wyższego rzędu.

Realizacja celów zawartych w dokumencie przyczyni się do racjonalizacji wydatków publicznych i pełniejszego wykorzystania zasobów ludzkich, zwiększenia partycypacji społecznej, poprawy jakości życia, spadku liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenia się dysproporcji w zakresie dostępu do usług publicznych, w tym również usług wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Priorytet I: Zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz podniesienie standardu życia osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne i kierunki działań	Koordynator	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1. Wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem	Urząd Gminy Miłki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	-	Na bieżąco	Liczba osób korzystających z usług.
2. Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej.	Urząd Gminy Miłki	-	Na bieżąco	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych. Liczba rozwiązań poprawiających komunikację z osobami niepełnosprawnymi.
3. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości dostępu do kultury i sportu.	Ośrodek Kultury w Miłkach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Liczba zorganizowanych spotkań, wydarzeń masowych.
4. Poprawa wizerunku osób niepełnosprawnych poprzez kształtowanie pozytywnych wzorców wśród dzieci i młodzieży.	Placówki edukacyjne	Urząd Gminy Miłki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych. Liczba dzieci objętych zajęciami.
5. Zainicjowanie i rozwój wolontariatu na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym	Placówki edukacyjne	Urząd Gminy Miłki Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba spotkań, szkoleń, warsztatów. Liczba wolontariuszy.

6. Realizacja programów oraz prowadzenie działań integrujących ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Ośrodek Kultury w Miłkach	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych inicjatyw integracyjnych. Liczba uczestników imprez.
7. Realizowanie szkoleń i kursów dla osób niepełnosprawnych	Ośrodek Kultury w Miłkach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Organizacje pozarządowe	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba osób niepełnosprawnych objętych szkoleniami i kursami. Liczba zrealizowanych szkoleń i kursów.

Zakładane cele opierają się na zadaniach dążących do zmniejszenia marginalizacji społecznej oraz podniesienia standardu życia osób niepełnosprawnych. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym określiła zakres działania i zadania gminy, wśród których ujęte zostało wspieranie osób niepełnosprawnych, w związku z czym bardzo istotne jest kształtowanie świadomości społecznej, związanej z ich problematyką.

W tworzeniu warunków równej dostępności dla osób niepełnosprawnych ogromne znaczenie ma podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie rozumienia ich potrzeb. Aby zapewnić równość szans osobom niepełnosprawnym, należy propagować wiedzę w społeczeństwie na temat ich praw, potrzeb, możliwości i sytuacji oraz konsekwencji jakie niosą za sobą różne rodzaje niepełnosprawności. Jednocześnie należy podejmować działania mające na celu zwiększenie poziomu świadomości samych osób niepełnosprawnych w zakresie obowiązków i przysługujących im praw do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

Niejednokrotnie z niepełnosprawnością wiąże się trudna sytuacja materialna, zatem wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w dążeniu do godnego życia, w tym, w szczególności, konieczności zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, wymaga zapewnienia tym osobom wsparcia materialnego. Osoby, które ze względu na swoją niepełnosprawność mają ograniczoną możliwość prowadzenia aktywnego życia oraz wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w tym również w związku z przewlekłą chorobą, mają prawo do uzyskania profesjonalnego wsparcia w zaspokajaniu potrzeb życiowych, tak aby w jak najpełniejszym zakresie mogły uczestniczyć w życiu swojego środowiska społecznego i rodzinnego.

Podnoszenie poziomu świadomości i usług jest niezbędnym elementem przygotowania lokalnych środowisk do systemowego wsparcia osób niepełnosprawnych i stworzenia warunków równoważnego uczestnictwa każdego mieszkańca Gminy w życiu społecznym i zawodowym.

Równoprawne korzystanie przez osoby niepełnosprawne ze swoich praw obywatelskich gwarantuje powszechny dostęp do obiektów oraz przestrzeni publicznej, dlatego też tak istotne jest dostosowanie jej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zwraca się tu uwagę głównie na bariery architektoniczne w budynkach, w których mieszczą się instytucje użyteczności publicznej świadczące pomoc wielu grupom społecznym, w tym w znacznej części osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami.

Chcąc ułatwić kontakt z instytucjami, należy w pierwszej kolejności zlikwidować bariery architektoniczne w postaci podniesienia poziomu chodników bezpośrednio przylegających do budynków. Wpłyne to na fakt, iż osoby niepełnosprawne będą mogły samodzielnie lub przy

minimalnej pomocy innych skorzystać z usług instytucji użyteczności publicznej oraz bezpośrednio brać udział w życiu kulturalnym oraz społecznym gminy i regionu.

Kolejnym problemem, na który zwraca się uwagę, jest fakt, że osoby niepełnosprawne są często pozbawione dostępu do kultury i życia społecznego ze względu na chorobę, warunki materialne oraz brak chęci wyjścia z domu. Aby to zmienić należy w szerokim zakresie stworzyć możliwość dostępu do kultury przez udział np. w wystawach, festiwalach, konkursach, spartakiadach. Bardzo istotne będzie organizowanie w Ośrodku Kultury w Miłkach spotkań oraz imprez integracyjnych lub sportowych w celu zaprezentowania dorobku niepełnosprawnych.

Jeżeli osoby niepełnosprawne będą w miarę swoich możliwości aktywnie uczestniczyły w życiu środowiska przez kulturę i sport, wówczas nie będą miały poczucia marginalizacji i uchronią się przed wykluczeniem społecznym.

Realizacja określonych założeń wpłynie na rehabilitację społeczną i zdrowotną osób niepełnosprawnych. Będzie miała również wpływ na ich integrację społeczną poprzez tworzenie w ich naturalnym środowisku społecznym warunków dla ich rozwoju, nauki, pracy i spędzania czasu wolnego czyli umożliwienie tym osobom prowadzenia normalnego życia, korzystania z możliwości edukacji, bogactwa dóbr kultury i powszechnie dostępnych form czynnego wypoczynku.

Określone wskaźniki będą osiągnię stopniowo poprzez wykonanie poszczególnych zadań, ściśle nakierowanych na osiągnięcie poszczególnych celów operacyjnych..

Zakłada się, że każdego roku będzie dostrzegana większa aktywność osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

Poszczególne zadania mogą być realizowane przez wymienionych koordynatorów samodzielnie lub z partnerem. Gmina Miłki jest otwarta na różnorodne formy współpracy z organizacjami pozarządowymi w kwestii działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Uwzględniając zasadę pomocniczości, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być angażowane w realizację działań adresowanych do różnych środowisk osób niepełnosprawnych.

Priorytet II: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz wspieranie aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin.

Cele operacyjne i kierunki działań	Koordynator	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1. Zaktywizowanie osób starszych na rzecz środowiska.	Organizacje pozarządowe	Ośrodek Kultury w Miłkach Urząd Gminy Miłki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Na bieżąco	Liczba organizacji założonych przez osoby starsze. Liczba osób uczestniczących w tych organizacjach. Rozszerzenie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
2. Rozwój usług wspomagających osoby starsze w miejscu zamieszkania.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba osób korzystających z usług.
3. Systematyczne podnoszenie jakości usług opiekuńczych i środowiskowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach		Na bieżąco	Liczba nowych rozwiązań. Liczba szkoleń dla osób świadczących usługi opiekuńcze.
4. Realizacja programów oraz prowadzenie działań integrujących ze środowiskiem osób starszych.	Ośrodek Kultury w Miłkach	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych inicjatyw integracyjnych. Liczba uczestników imprez.
5. Diagnozowanie i wypracowanie nowych form wsparcia oraz pomocy w ich środowisku lokalnym.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba wolontariuszy oraz opiekunów.

W perspektywie społecznej starzenie się jest związane ze spadkiem możliwości i wydolności organizmu, zmianą potrzeb oraz zmianą stylu życia. Często osoby starsze preferują bierne formy spędzania wolnego czasu, niezbyt chętnie uczestniczą w życiu kulturalnym oraz cechują się niską aktywnością społeczną. Głównymi formami zaspokajania potrzeb społecznych jest kontakt z rodziną oraz z sąsiadami. Spowodowało to potrzebę wyznaczenia kolejnego priorytetu działań gminy, opierającego się na poprawie jakości życia ludzi starszych oraz wspieraniu aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin. Dotyczy to poprawy jakości, ale i poziomu życia starszych mieszkańców Gminy Miłki dla godnego starzenia, poprzez: pobudzenie aktywności społecznej seniorów i ich rodzin, tak aby:

- jak najwięcej osób starszych angażowało się w życie społeczne Gminy,
- jak najwięcej osób starszych poszerzało swoje horyzonty,
- jak najwięcej osób starszych odczuwało zadowolenie z życia.

Jednym z istotnych czynników w osiągnięciu założonych celów jest zaktywizowanie osób starszych na rzecz środowiska. Wykorzystanie potencjału intelektualnego, doświadczenia życiowego oraz czasu jakim dysponują osoby starsze pozwoli jednocześnie na zagospodarowanie czasu wolnego emerytów i rencistów oraz osób, do których skierowane są te działania.

Zaktywizowanie seniora możliwe będzie poprzez utworzenie i prowadzenie Klubu Seniora, w którym mogą być organizowane m. in. zabawy taneczne, koncerty, zajęcia gimnastyczne, sekcje szachowe i inne zajęcia, zależnie od pomysłu członków oraz jego możliwości finansowych. Spotkania w Klubie to dobry sposób poznania nowych ludzi. Na terenie gminy Miłki Klub Seniora może funkcjonować w następujący sposób:

I wariant: prowadzony przez stowarzyszenie będące organizacją pożytku publicznego,

II wariant: stanowiący jednostkę organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach,

III wariant: prowadzony w formie dziennego domu wsparcia,

IV wariant: prowadzony jako środowiskowy dom samopomocy.

Na aktywizację osób starszych wpłyną również:

- zachęcanie do korzystania przez osoby starsze z organizowanych zajęć i turnusów rehabilitacyjnych,
- wspieranie działań mających wpływ na aktywizację społeczną osób starszych,
- rozszerzenie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- powołanie Gminnej Rady Seniorów.

Aktywizacja środowiska ludzi starszych spowoduje wzmocnienie więzi międzypokoleniowej oraz poprawę zdrowia, co pozwoli na dłuższe utrzymanie ich sprawności

fizycznej i intelektualnej, a to z kolei wpłynie na opóźnienie konieczności korzystania z usług opiekuńczych.

Bardzo istotny jest również rozwój usług wspomagających osoby starsze w miejscu zamieszkania oraz systematyczne podnoszenie jakości usług opiekuńczych i środowiskowych. Osoby, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, mogą korzystać z pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Biorąc pod uwagę postępujący proces starzenia się społeczeństwa należy założyć, iż będzie następował wzrost zapotrzebowania na różne formy wsparcia dla osób starszych. Ponadto osoby starsze mogą korzystać ze wszystkich przysługujących im form wsparcia m. in. finansowych, rzeczowych, pracy socjalnej, ciepłego posiłku dostarczanego do domu, wsparcia wolontariuszy i innych.

W tym celu niezbędne będzie stałe diagnozowanie oraz wypracowanie nowych form wsparcia oraz pomocy w ich środowisku lokalnym.

Priorytet III: Zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią.

Cele operacyjne i kierunki działań	Koordinator	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1. Zapewnienie dzieciom i rodzinie kompleksowego wsparcia poprzez udzielanie pomocy w różnych formach.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Liczba przyznanych świadczeń. Liczba osób w rodzinie, która otrzymała pomoc.
2. Poprawa jakości świadczonej pomocy przez kadre pracowniczą.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba pracowników socjalnych. Liczba asystentów rodziny.
3. Wzmocnienie i rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz pełniejszej integracji społecznej beneficjentów pomocy społecznej poprzez systematyczne ich kształcenie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń
4. Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Organizacje pozarządowe	Urząd Gminy Miłki Placówki edukacyjne	Na bieżąco	Nakład materiałów informacyjnych. Liczba informacji na stronie internetowej.
5. Wspieranie rodziców w procesie wychowawczym.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Organizacje pozarządowe Urząd Gminy	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek i szkoleń.

	Placówki edukacyjne	Miłki Komenda Powiatowa Policji w Giżycku		
6. Opracowanie i realizacja Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki	Program opracowany w trybie 3-letnim, realizacja coroczna	Zgodnie ze wskaźnikami zapisanymi w programie.
7. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć promujących przepływy międzypokoleniowe umożliwiające wspólne spędzanie czasu wolnego	Ośrodek Kultury w Miłkach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Placówki edukacyjne	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba zrealizowanych projektów i programów. Liczba osób uczestniczących.
8. Zwiększenie pomocy celowej dla rodzin z dziećmi poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży (programy dożywiania i wsparcia rzeczowego, organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym)	Ośrodek Kultury w Miłkach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba zrealizowanych programów i projektów socjalnych. Liczba dzieci objętych programem dożywiania.
9. Organizowanie przedsięwzięć umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej.	Ośrodek Kultury w Miłkach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba zrealizowanych projektów. Liczba dzieci uczestniczących w projektach.

10. Inicjowanie i udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Placówki edukacyjne Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Wysokość nakładu plakatów, broszur, informatorów. Liczba uczestników. Liczba kampanii.
11. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki	Opracowywany w cyklu wieloletnim – realizacja coroczna	Wskaźniki przyjęte w programie.
12. Profesjonalizacja Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez szkolenia i zajęcia warsztatowe jego uczestników.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Na bieżąco	Liczba szkoleń.
13. Utworzenie i prowadzenie Punktu konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Liczba osób korzystających z porad specjalistów. Liczba udzielonych porad/konsultacji.
14. Rozwój aktywnych form pomocy i integracji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w	Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba uczestników Klubu Integracji Społecznej / Centrum

społecznej – prowadzenie Klubu Integracji Społecznej, współtworzenie Centrum Integracji Społecznej.	Miłkach	Ośrodek Kultury w Miłkach		Integracji Społecznej.
15. Promowanie i wdrożenie klauzul społecznych w jednostkach samorządowych	Urząd Gminy Miłki	Podmioty realizujące inwestycje	Na bieżąco	Liczba zamówień publicznych uwzględniających klauzulę społeczną.
16. Rozwój ekonomii społecznej. Promowanie zatrudnienia subsydiowanego dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie.	Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki Organizacje pozarządowe Inne podmioty	Na bieżąco	Procentowy udział osób będących w szczególnej sytuacji na ryнку pracy. Liczba osób bezrobotnych objętych pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym.
17. Rozwój i systematyczna modernizacja zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych.	Urząd Gminy Miłki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Na bieżąco	Liczba oddanych do użytku lokali socjalnych. Liczba zmodernizowanych lokali.
18. Zainicjowanie oraz rozwój dialogu i komunikacji społecznej z partnerami pozarządowymi i mieszkańcami gminy.	Urząd Gminy Miłki	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba dokumentów poddawanych konsultacjom.

Od 1 stycznia 2012 roku obowiązuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rozwiązania której zakładają kompleksowe i spójne uregulowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, uwzględniające działania profilaktyczne skierowane do rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, zbudowanie mechanizmów pracy z rodziną dziecka, organizację systemu pieczy zastępczej oraz wspieranie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Bardzo istotne, z punktu widzenia Gminy, są zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią.

Analizując dane dotyczące rodzin należy stwierdzić, że spośród wszystkich rodzin w gminie jest wiele rodzin wielodzietnych, które wymagają wsparcia ze strony środowiska lokalnego w różnych formach. Niektóre rodziny, zwłaszcza niepełne oraz zagrożone patologią wymagają porady pedagoga czy psychologa.

Chcąc objąć wielostronną pomocą rodziny należy przede wszystkim dobrze rozeznąć potrzeby środowiska przez wyspecjalizowaną kadrę pomocy społecznej. W tym celu należy przewidzieć zwiększenie kadry pracowników socjalnych zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej.

W zależności od indywidualnych potrzeb poszczególnych rodzin należy udzielić stosownej pomocy, głównie w formie finansowej, dożywiania, poradnictwa. Niezbędne są również następujące działania:

- wskazywanie i eksponowanie wzorców zachowań przeciwnych do patologicznych,
- prowadzenie świetlic środowiskowych,
- upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych,
- wspieranie rodziców w procesie wychowawczym,
- zwiększenie pomocy celowej dla rodzin z dziećmi poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży (programy dożywiania i wsparcia rzeczowego, organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym),
- dalsze zatrudnianie asystenta rodziny,
- organizowanie przedsięwzięć umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej,
- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć promujących przepływy międzypokoleniowe umożliwiające wspólne spędzanie czasu wolnego,
- inicjowanie i udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- nawiązanie współpracy z Bankiem Żywności w celu pozyskiwania produktów żywnościowych dla osób najuboższych.

Realizacja powyższych działań będzie miała odzwierciedlenie w poprawie sytuacji finansowej rodzin, która w efekcie powinna doprowadzić do usamodzielnienia. Wpłynie również na fakt, iż dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy unikną negatywnych wpływów środowiska prowadzących do obierania przez nie drogi patologicznej, a pomoc pedagogów i nauczycieli spowoduje osiągnięcie lepszych wyników w nauce.

Podsumowując, niezbędne jest dalsze zapewnianie dzieciom i rodzinie kompleksowego wsparcia poprzez udzielanie pomocy w różnych formach oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

W tym celu istotna jest poprawa jakości świadczonej pomocy przez kadrę pracowniczą oraz ciągłe rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz pełniejszej integracji społecznej beneficjentów pomocy społecznej poprzez systematyczne ich doszkalcenie.

Ważną rolę w procesie odgrywają również placówki oświatowe, które oprócz zadań edukacyjnych, realizują funkcje wychowawcze wspierając dzieci, młodzież oraz ich rodziny w zakresie rozwiązywania pojawiających się problemów.

Należy zwrócić również uwagę na system wsparcia dla ofiar przemocy, budowanie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej. Na terenie naszej gminy obserwuje się nasilenie przemocy w rodzinie. Trudno jest jednak ustalić aktualne wskaźniki dotyczące przemocy. Jest to problem w dużej mierze ukryty. Statystyki prowadzone w tym zakresie są bardzo ograniczone, a zgromadzone dane nie odzwierciedlają problemu. Przemoc w domu stanowi jednak poważny problem, ponieważ jej negatywne skutki dotyczą wszystkich członków rodziny. Najczęściej sprawcami przemocy są mężczyźni, a ofiarami kobiety i dzieci.

Sposobem na ograniczenie powyższego zjawiska jest prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla członków rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie poprzez:

- pomoc psychologiczną polegającą na wspieraniu w działaniu, edukację i terapię,
- pomoc / poradnictwo prawne: informowanie o możliwościach prawnego rozwiązania problemu, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc socjalna – informowanie o możliwościach wszechstronnej pomocy, zabezpieczenie miejsca noclegowego, występowanie o pomoc materialną.

Stworzenie systemu pomocy ofiarom przemocy pozwoli na lepsze zrozumienie dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie. Ofiary przemocy przestaną czuć się osamotnione, nauczą się mówienia o swoim problemie, umiejętności odreagowania stresów, radzenia sobie w sytuacji kryzysowej.

Innymi działaniami, istotnymi z punktu widzenia kompleksowej pomocy osobom z problemami społecznymi, zmierzającymi do osiągnięcia określonych w strategii celów, są:

- opracowanie i realizacja Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- profesjonalizacja Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez szkolenia i zajęcia warsztatowe jego uczestników,
- utworzenie i prowadzenie Punktu konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej – prowadzenie Klubu Integracji Społecznej, współtworzenie Centrum Integracji Społecznej,
- promowanie i wdrożenie klauzul społecznych w jednostkach samorządowych,
- rozwój ekonomii społecznej. Promowanie zatrudnienia subsydiowanego dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie,
- rozwój i systematyczna modernizacja zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych,
- zainicjowanie oraz rozwój dialogu i komunikacji społecznej z partnerami pozarządowymi i mieszkańcami gminy.

Priorytet IV: Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym

Cele operacyjne i kierunki działań	Koordynator	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Urząd Gminy Miłki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Ośrodek Kultury w Miłkach	Na bieżąco	Liczba osób korzystających z porad terapeuty.
2. Prowadzenie programów terapeutycznych w szkołach	Placówki edukacyjne	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki Komenda Powiatowa Policji w Giżycku	Na bieżąco	Liczba zorganizowanych spotkań i pogadanek. Liczba uczestników spotkań i pogadanek.
3. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki Placówki edukacyjne Organizacje pozarządowe	Opracowany i realizowany w cyklu rocznym	Wskaźniki przyjęte w programie

4. Projektowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i profilaktyki HIV/AIDS	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki Placówki edukacyjne Organizacje pozarządowe	Opracowany w cyklu wieloletnim, realizacja roczna	Wskaźniki przyjęte w programie
5. Poszerzanie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat mechanizmów uzależnień.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach Urząd Gminy Miłki	Na bieżąco	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba rozprawdzonych broszur i ulotek.
6. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Urząd Gminy Miłki Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach	Na bieżąco	Liczba szkoleń.

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie. Do głównych czynników powodujących powstawanie uzależnienia od alkoholu można zaliczyć uwarunkowanie genetyczne, osobowościowe, społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni, osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Głównymi celami w zakresie organizowania wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym są:

- zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych,
- rozwój edukacji publicznej i szkolenia w zakresie problemów alkoholowych,
- rozwój i modernizacja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Jak wynika z rozeznania środowiska, problem alkoholowy dotyka rodziny upośledzając ich prawidłowe funkcjonowanie i bezpośrednio wpływając na życie wszystkich członków – głównie dzieci.

By wyjść naprzeciw problemowi picia, a co często się z tym wiąże - naprzeciw stosowaniu przemocy, stygmatyzowaniu dzieci z rodzin alkoholowych i pogłębianiu się zjawiska alkoholizmu, problem ten należy rozwiązać kompleksową pomocą terapeutyczną. W tym celu konieczne jest:

- 1) Prowadzenie punktu konsultacyjnego pomagającego uzależnionym i członkom ich

rodzin. W stosunku do osób uzależnionych będzie to rozmowa i skierowanie do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Giżycku.

- 2) Uświadamianie i informowanie społeczeństwa o istocie problemu – pogadanki, prelekcje, świadectwa.
- 3) Tworzenie samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych.
- 4) Utworzenie Centrum Integracji Społecznej .

Wzrost świadomości społecznej o chorobie alkoholowej, wychodzenie z uzależnienia i zmiana w życiu rodzin i osób współuzależnionych przez lepsze zrozumienie choroby i wdrażanie nowych metod terapeutycznych.

Innym zadaniem jest wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych. Najbardziej odpowiednim środowiskiem, w którym można wdrażać programy profilaktyczne jest szkoła, gdzie zaangażowani są nauczyciele, pedagodzy czy psychologowie szkolni. Dzieci i młodzież to ta część społeczeństwa, która jest najbardziej narażona na negatywne skutki życia i przebywania w rodzinie z problemem alkoholowym. Zastosowanie wobec tej grupy nowoczesnych metod i programów uchroni ją przed powielaniem wzorców wyniesionych z domowego środowiska. Chodzi tu w szczególności o:

- 1) Prowadzenie programów terapeutycznych w szkołach na terenie Gminy Miłki, przez pedagogów szkolnych lub przeszkolonych w tym zakresie nauczycieli.
- 2) Uświadamianie rodziców o celowości tych programów przez cykle spotkań i szkoleń.

Zorganizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży ze szczególnym wskazaniem na zdrowy styl życia przez wypracowanie pozytywnych wzorców.

Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym w gminie Miłki odbywać się będzie również poprzez:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień
- prowadzenie programów terapeutycznych w szkołach,
- realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- projektowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i profilaktyki HIV/AIDS,
- poszerzanie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat mechanizmów uzależnień,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki na lata 2016-2023 będą środki finansowe z budżetu Gminy oraz Powiatu, funduszy europejskich i krajowych pozyskanych na realizację określonych działań, Narodowego Funduszu Zdrowia, budżetu Państwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz innych.

Zakres realizacji zadań określonych w dokumencie będzie uzależniony od wielkości środków finansowych pozyskanych przez jednostki i organizacje realizujące konkretne zadania, programy, służące realizacji celów niniejszej Strategii.

ROZDZIAŁ VI. MONITORING

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitoring, który pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Polega on na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, a jego celem jest zapewnienie zgodności wdrażania zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami.

Informacje gromadzone w ramach monitoringu pozwalają stosunkowo wcześnie zidentyfikować i rozwiązywać problemy pojawiające się w trakcie wdrażania dokumentu oraz ocenić postępy w jego realizacji. Monitoring zapisów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji ich kierunków w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Monitorowanie poziomu realizacji założonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłki celów będzie następować przy pomocy Zespołu monitorującego stopień wdrażania strategii, powołanego odrębnym zarządzeniem Wójta Gminy. Głównym zadaniem Zespołu będzie koordynacja i aktualizacja zadań określonych w strategii, weryfikacja osiągania zaplanowanych wskaźników realizacji oraz opracowania planów działania.

Monitoring winien być prowadzony w cyklu rocznym, w związku z czym Zespół w terminie do 31 marca każdego roku przygotowuje ocenę stopnia wdrażania poszczególnych zadań (ustalonych w rozdziale IV) za poprzedni rok.

Opracowany raport z monitoringu służyć będzie badaniu, ocenie sposobu oraz efektywności dążenia do założonych celów, jak również poziomu ich osiągnięcia. Zawarta będzie w nim ocena skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie. Dokument będzie miał za zadanie wskazanie stopnia wdrożenia Strategii na danym etapie, stanowiąc jednocześnie podstawę do dokonywania oceny wdrażania strategii w latach następnych oraz podejmowania ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej bądź opracowanie nowej strategii, tak by stała się bardziej racjonalna i wychodziła naprzeciw aktualnym potrzebom mieszkańców gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach niezbędne informacje potrzebne do napisania raportu, uzyska z danych własnych oraz od innych jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie Gminy, których działalność wpisuje się w cele strategii.

Ustalenia Zespołu Monitorującego stopień wdrażania strategii będą przedstawiane corocznie Radzie Gminy.

PODSUMOWANIE

Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym, który w założeniu ma doprowadzać do rozwiązywania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium, czyli w tym przypadku w gminie Miłki. Jest ona wyrazem zintegrowanego planowania społecznego oraz określa sposoby osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i szeroko rozumianej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich tych, które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy. W szczególności klientów pomocy społecznej, tak by działania wynikające z realizacji strategii zapewniły minimalny poziom bezpieczeństwa socjalnego.

Wdrażanie strategii obejmuje szereg działań i decyzji związanych z realizacją planów i zamiarów strategicznych w gminie. Aby jednak była możliwa i skuteczna realizacja strategii, koniecznym jest ciągle i systematyczne śledzenie zjawisk i problemów, które są bądź to podmiotem, bądź przedmiotem tejże strategii.

Dla potrzeb efektywnego wdrażania strategii powoływane są specjalne zespoły robocze, których celem jest:

- 1) monitorowanie przebiegu realizacji zadań (wyszczególnionych do realizacji w roku poprzednim) i osiągnięcia celów operacyjnych – monitoring,
- 2) identyfikacja problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych zadań – ewaluacja,
- 3) przedstawienia propozycji korekty i zmiany w zakresie tych zadań – aktualizacja.

Wydaje się, że przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych, jakimi dysponuje samorząd gminy. Dużą szansą w realizacji projektów będzie możliwość wykorzystania środków z programów rządowych jak również funduszy z Unii Europejskiej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi uzupełnienie strategii rozwoju gminy, a autorzy jej sądzą, że przedstawione bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania mają duże szanse urzeczywistnienia i zastosowania wobec mieszkańców gminy by poprawić ich życie na co dzień.

SPIS TABEL

Tab.1.	Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012 - 2014.....	9
Tab. 2.	Typ udzielonych świadczeń w latach 2012 – 2014.....	9
Tab. 3.	Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2012 – 2014.....	10
Tab. 4.	Kwota świadczeń rodzinnych w latach 2012 - 2014 [zł]	12
Tab. 5.	Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2012 – 2014 [z].....	13
Tab. 6.	Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2012 - 2014.....	15
Tab. 7.	Przemoc w rodzinie w gminie Miłki w okresie 01.01. - 31.12.2014 wg danych KPP w Giżycku.....	33
Tab. 8.	Przestępczość nieletnich w gminie Miłki w 2014 roku.....	34
Tab. 9.	Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i przeciwdziałanie narkomanii w gminie Miłki w latach 2012 – 2014 [zł].....	38
Tab. 10.	Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Miłki w latach 2012 – 2014 [zł].....	41
Tab. 11.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Miłki w latach 2012 - 2014.....	44
Tab. 12.	Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012 - 2014.....	49
Tab. 13.	Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna w latach 2012 - 2014.....	52
Tab. 14.	Pomoc materialna dla uczniów w latach 2012 – 2014 [zł].....	53
Tab. 15.	Pomoc materialna dla uczniów z gminy Miłki o charakterze motywującym, w latach 2012 – 2014 [zł].....	53
Tab. 16.	Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19 roku życia na terenie Gminy Miłki w 2014 roku.....	59
Tab. 17.	Dane dotyczące liczby osób dorosłych, dzieci i młodzieży do 19 roku życia oraz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Miłki, które w latach 2012 – 2014 były objęte opieką stomatologiczną.....	60
Tab. 18.	Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2012 – 2014 [zł].....	61
Tab. 19.	Placówki oświatowe w Gminie Miłki.....	61
Tab. 20.	Szkoła Podstawowa w Rydzewie.....	62
Tab. 21.	Szkoła Podstawowa w Staświnach.....	63
Tab. 22.	Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach.....	64
Tab. 23.	Struktura ludności Gminy Miłki z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2012 - 2014.....	66
Tab. 24.	Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2014 roku.....	66
Tab. 25.	Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2012 – 2014.....	70
Tab. 26.	Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2012 – 2014.....	71
Tab. 27.	Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2012 - 2014.....	71

Tab. 28. Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2012 - 2014.....	71
---	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Typ udzielonych świadczeń w latach 2012 – 2014.....	10
Wykres 2. Powody występowania o pomoc społeczną 2012-2014.....	11
Wykres 3. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach 2012 – 2014.....	12
Wykres 4. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2012 – 2014.....	13

SPIS RYSUNKÓW

Rys 1. Województwo Warmińsko-mazurskie.....	57
Rys 2. Powiat Giżycki.....	57